

POREZNI SUSTAV NA PRIMJERU MALOG PODUZEĆA U SEKTORU GRAĐEVINARSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Gudelj, Trpimir

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:882231>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-27**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

**POREZNI SUSTAV NA PRIMJERU MALOG
PODUZEĆA U SEKTORU GRAĐEVINARSTVA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

Mentor:

Prof. dr. sc. Nikša Nikolić

Student:

Trpimir Gudelj

Split, rujan, 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Definiranje problema istraživanja	4
1.2. Predmet istraživanja	5
1.3. Ciljevi istraživanja.....	5
1.4. Istraživačke hipoteze	6
1.5. Metode istraživanja	7
1.6. Doprinos istraživanja	8
1.7. Struktura rada	8
2. ULOGA I ZNAČAJ MALIH PODUZEĆA U SEKTORU GRAĐEVINARSTVA U RH.....	10
2.1. Malo poduzetništvo – opće karakteristike.....	10
2.2. Mala poduzeća – ograničenja i pretpostavke razvoja	13
2.3. Uloga i značaj malih poduzeća u Hrvatskom gospodarstvu.....	17
2.4. Građevinarstvo – opće karakteristike	19
2.5. Građevinski sektor Hrvatske.....	20
2.6. Problemi malih poduzeća u sektoru građevinarstva.....	25
2.7. Značaj malog poduzetništva za razvoj građevinskog sektora u RH.....	27
3. MALO PODUZEĆE U POREZNOM SUSTAVU.....	28
3.1. Pojam i obilježja poreza.....	28
3.2. Porezni sustav	28
3.3. Porezni sustav Republike Hrvatske	30
3.3.1 Porez na dodanu vrijednost (PDV)	34
3.3.2. Porez na dobit	36
3.3.3. Porez na dohodak	37
3.3.4. Oporezivanje malih poduzetnika u RH.....	39
4. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE	42
4.1. Predmet i metodologija istraživanja	42
4.2. Rezultati istraživanja i analiza	44
4.3. Testiranje hipoteza	59
5. ZAKLJUČAK.....	67
LITERATURA	69
POPIS TABLICA	71

POPIS GRAFOVA.....	73
SAŽETAK.....	74
SUMMARY.....	75

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

Građevinarstvo predstavlja temeljni čimbenik razvoja gospodarstva, kako u drugim zemljama tako i u Republici Hrvatskoj. Građevinarstvo kao gospodarska djelatnost ima značajan utjecaj na blagostanje cijele zemlje kao i na dinamiku gospodarskog napretka. Budući da ima obilježja i proizvodnog i uslužnog sektora i kao takvo zapošljava značajan udio stanovništva, stanje u građevinarstvu ima direktan utjecaj na stanje infrastrukture, tehnologije, svakodnevnu komunikaciju stanovništva, itd.

Većina registriranih poduzetnika u Republici Hrvatskoj su mali i srednji poduzetnici koji zapošljavaju većinu zaposlenog stanovništva u zemlji. Obzirom da mala i srednja poduzeća imaju značajnu ulogu za stabilnost cijelog gospodarstva postoji potreba stvaranja prijateljski naklonjenog okružja za mala i srednja poduzeća, iako je zakonodavstvo prečesto skrojeno po mjeri velikih poduzeća.

Dostupnost sredstava za mala građevinska poduzeća u Hrvatskoj je značajno ograničena zbog čega su prisiljeni velikim dijelom koristiti vlastite izvore financiranja za svoje poslovanje. Naime, banke zbog nedovoljno dobrog poznavanja nisu voljne pružati kredite malim poduzetnicima što u praksi često predstavlja značajne probleme te održavanje konstantnog pozitivnog rasta postaje gotovo nemoguće. Zbog nedostatnih financijskih sredstava, sama organizacija poduzeća često je neefikasna, zanemaruje se edukacija zaposlenika te dolazi do nejasno definirane hijerarhije poslova.

Mala poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj obveznici su plaćanja poreza, a kada se na porezno opterećenje nadoveže i gospodarska kriza koja je zahvatila cijelo Hrvatsko gospodarstvo, poslovanje malih poduzetnika može se značajno zakomplicirati. Obzirom na to da je građevinarstvo jako osjetljivo na sve promjene u gospodarstvu, početkom 2009. godine kriza je zahvatila i građevinarstvo. Tijekom krize nisu postojale aktivnosti države usmjerene ka pomoći malim poduzećima i stoga se postavlja pitanje mogu li mala građevinska poduzeća opstati u takvim uvjetima.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore (podaci su za razdoblje do 2016.godine), kriza u građevinskoj djelatnosti u Republici Hrvatskoj traje u kontinuitetu od travnja 2009. do 2016.godine. U tom je razdoblju izgubljeno je više od 53 tisuće radnih mjesta (34,4 tisuće kod pravnih osoba i 18,7 tisuća kod obrtnika), udio građevinarstva u BDV-u smanjen je s 8,5 % na 5,1 %, obujam građevinskih radova smanjen je za 46,6 %, vrijednost izvršenih radova za 49,3 %, broj završenih stanova za 69,2 %, a broj izdanih građevinskih dozvola niži je za 46,3%. Tako je hrvatsko građevinarstvo gotovo prepolovljeno, a njegova konkurentnost smanjena, i to gubitkom stručne radne snage i izostankom referenci na gradnji većih i složenijih objekata.

Nažalost, Hrvatska u vrijeme krize nije poduzimala dostatne mjere koje bi mogle usporiti pad građevinske aktivnosti. Zbog visokog proračunskog deficita i neodrživo brzog rasta javnog duga nije bilo moguće provesti aktivnosti koje bi olakšale poslovanje malim poduzetnicima u građevinskom sektoru. Situaciju još više pogoršavaju česte izmjene poreznih propisa koje za svoju izravnu posljedicu imaju stvaranje dodatnog osjećaja nestabilnosti i nesigurnosti. Zbog svega toga građevinarstvo općenito, a posebno malo građevinarstvo susreće se s problemom odgovarajućeg poreznog tretmana koji onemogućuje brži post krizni razvoj ove djelatnosti koja je, kako smo to uvodno konstatirali, izuzetno značajna za gospodarski rast i razvitak u cjelini.

1.2. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog rada je porezni tretman malih poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj. Istraživanje će odgovoriti na pitanje u kojoj je mjeri za njih postojeći porezni sustav stimulativan ili destimulativan, a temeljiti će se na analizi porezne opterećenosti malih poduzeća u građevinarstvu po osnovi svih značajnijih poreznih oblika s kojima se ova poduzeća susreću.

1.3. Ciljevi istraživanja

Ciljevi ovog rada su:

- Sagledati ulogu i značaj malih poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj.
- Analizirati financijsku poziciju malih poduzeća u sektoru građevinarstva.

- Analizirati porezne opterećenosti malih poduzeća u sektoru građevinarstva, kako po osnovi ukupnog poreznog opterećenja tako i po osnovi poreznog opterećenja pojedinim poreznim oblicima.
- Izvesti zaključke o tome je li postojeće porezno opterećenje destimulativno za malo poduzeće u sektoru građevinarstva.
- Predložiti moguće promjene u poreznom sustavu koje bi mogle stimulatивно djelovati na razvoj malih poduzeća u postojećem post kriznom razdoblju.

1.4. Istraživačke hipoteze

Temeljem prethodno definiranog problema i predmeta istraživanja postavljena je temeljna hipoteza:

- **H1: Porezno opterećenje malih poduzeća u sektoru građevinarstva za vrijeme krize bilo je destimulativno i nije ostavljalo dovoljno prostora za poboljšanje poslovanja.**

Kriza u građevinskom sektoru Republike Hrvatske podrazumijeva razdoblje od 2009. do 2017. godine. Obzirom na stanje u građevinarstvu prije krize, prilikom promatranja sadašnje situacije treba obratiti pozornost da se građevinarstvo u Hrvatskoj trenutno nalazi u prijelaznom razdoblju, a nikako uzeti 2017. godinu kao godinu kada je Hrvatsko građevinarstvo u potpunosti oporavljeno od krize.

Opće prihvaćeni stav među poduzetnicima u Hrvatskoj je to da ih porezni sustav sprječava, odnosno da ih koči u razvoju poslovanja. Međutim, unatoč negativnom stavu većina malih poduzetnika ipak uspijeva ostvariti pozitivne financijske rezultate. Slijedom navedenog izvedena je hipoteza H2:

- **H2: Kod malih poduzeća u sektoru građevinarstva izražen je nedostatak znanja za optimalno upravljanje porezima koje im porezni sustav nameće.**

U svrhu dokazivanja hipoteza pružiti će se empirijski potkrijepljene informacije o utjecaju koji porezni sustav ima na organiziranost i poslovanje malog poduzeća. Zbog kompleksnosti teme potrebno je izraditi anketni upitnik koji će se provoditi na uzorku od 28 ispitanika.

1.5. Metode istraživanja

Sukladno potrebama izrade rada koristit će se razni izvori podataka kako bi se postiglo da tema bude što opširnije obrađena i prikazana. Prilikom izrade rada služit će se domaćom literaturom i knjigama, internetskim izvorima, stručnim člancima, te zakonima Hrvatske porezne politike.

Kako bi se postigli postavljeni istraživački ciljevi potrebna je primjena određenih istraživačkih metoda pomoću kojih će se doći do potrebnih zaključaka koji će ispuniti svrhu ovog rada te usmjeriti na donošenje ispravnih zaključaka istraživanja.

Pri izradi rada koristit će se sljedeće metode:

- Anketiranje – metoda kojom će se prikupiti informacije koje su ključne za analizu hipoteza.
- Induktivna metoda – opći zaključak nastaje na temelju pojedinih ili posebnih činjenica;
- Deduktivna metoda – na temelju općih postavki, stavova dolazi se do konkretnih pojedinačnih stavova ili zaključaka
- Metoda sinteze – postupak povezivanja izdvojenih elemenata i procesa u jedinstvene cjeline
- Metoda analize – raščlanjivanje složenih pojmova na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente
- Metoda dokazivanja – postupcima se utvrđuje istinitost određenih spoznaja
- Metoda opovrgavanja – postupak pomoću kojeg se neka tvrdnja, teza pobija ili odbacuje
- Metoda klasifikacije – sistematska podjela općeg značenja pojma na pojedinačne dijelove
- Metoda deskripcije – jednostavno opisivanje procesa i činjenica bez dokazivanja.

1.6. Doprinos istraživanja

Nakon detaljnog pregleda literature, dostupnih prethodnih istraživanja kao i istraživanja autora, pokušat će se doći do novih spoznaja ili do proširenja prethodnih. Dakle, ovim istraživanjem cilj je doprinijeti boljem shvaćanju odnosa između porezne uprave i malih poduzetnika u sektoru građevinarstva. Obzirom na kompleksnost teme, jedan od doprinosa ovog rada također je i to što može poslužiti kao osnova za daljnja, opširnija istraživanja. Ukazat će se na moguće pogreške koje mogu nastupiti zbog nedovoljno dobrog poznavanja poreznog sustava i na načine kojima se te iste greške mogu izbjeći. Osvrćući se na činjenicu da je porezni menadžment unutar malog poduzeća u Hrvatskoj još uvijek relativno nepoznat pojam prikazat će se njegove osnovne prednosti. Prilikom analiziranja poreznog planiranja nastojat će se dati informacije za što lakše usvajanje određenih akcija poduzetnika koje bi mogle značajno pridonijeti olakšanju poslovanja.

1.7. Struktura rada

Ovaj istraživački rad se sastoji od pet poglavlja. Četiri poglavlja su teorijska, a jedno poglavlje je empirijsko.

U uvodnom poglavlju razmotrit će se glavne pretpostavke rada: problem i predmet istraživanja. Definirat će se ciljevi istraživanja i predstaviti hipoteze. Potom će se govoriti o metodama u istraživanju, doprinosu te samoj strukturi rada.

Drugo poglavlje govori o ulozi i značaju malih poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj. U ovom dijelu rada definirat će se što su uopće mala poduzeća te kakav značaj imaju za gospodarstvo Hrvatske, nadalje pružit će se informacije o sektoru građevinarstva na koji mala poduzeća imaju itekako značajan utjecaj.

Treće poglavlje definira porezni sustav Republike Hrvatske. U tom poglavlju dat će se osnovne informacije o poreznom sustavu, pružit će se sama definicija poreza te će posebna pozornost biti usmjerena na oblike poreza koji su od velike važnosti za poslovanje malih poduzeća. Također, u ovom poglavlju predstaviti će se i pojam upravljanja porezima, te će se prikazati konkretni primjeri u kojima je upravljanje poželjno.

Četvrto poglavlje odnosi se na empirijski dio. U njemu se definira samo istraživanje. Analiziraju se postavljene hipoteze čije će prihvaćanje odnosno odbacivanje pružiti informacije koje mogu uvelike olakšati poslovanje malih poduzetnika i koje mogu biti od velike važnosti za financijsko zdravlje određenog malog poduzeća. Poglavlje će se sumirati analizom i interpretacijom dobivenih rezultata.

Na samom kraju donosi se zaključak u kojem su navedeni prijedlozi za daljnja istraživanja te sažetak rada koji će biti napisan na hrvatskom i engleskom jeziku. Kao zadnji dio rada, izložit će se popis literature, svih grafova, tablica i slika te ostali prilozi koji su predstavljeni u radu.

2. ULOGA I ZNAČAJ MALIH PODUZEĆA U SEKTORU GRAĐEVINARSTVA U RH

2.1. Malo poduzetništvo – opće karakteristike

Malo poduzetništvo predstavlja važan sektor gospodarstva svake zemlje. Obzirom na to da većinu registriranih poduzetnika u Republici Hrvatskoj predstavljaju mali i srednji poduzetnici koji zapošljavaju većinu stanovništva u zemlji, evidentno je da malo poduzetništvo predstavlja pokretačku snagu tržišno orijentiranog gospodarstva.

Prema Vidučić (2012.), mala poduzeća utječu na blagostanje društva:

- Glavni su pokretač novog zapošljavanja
- Promiču tehnološki napredak u gospodarstvu
- Pridonose rastu proizvodnje
- Potiču konkurenciju
- Omogućavaju veću ponudu proizvoda i usluga za potrošače
- Osiguravaju slobodu izbora za potrošača.

Zbog uloge malog poduzetništva na gospodarski i socijalni napredak, nužna je uključenost države u ovaj sektor. Nacionalna politika nastoji stimulirati osnivanje i razvitak malih gospodarstava mnogobrojnim ekonomskim mjerama (davanje potpora za povećanje zapošljavanja, stručnu i poduzetničku izobrazbu, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju, pružanje podrške inovacijama, informatizaciji, edukaciji, itd.). Prema Funda, D. (2011.), mala poduzeća znatno utječu na učinkovitost nacionalne ekonomije jer stvaraju tržišnu strukturu koja snažno utječe na strukturiranje nacionalnog bogatstva. Zemlje s jakim sustavom malih poduzeća imaju najbrži razvoj i najučinkovitije gospodarstvo. Da bi se postigli pozitivni učinci malog gospodarstva, država mora osigurati pozitivnu makroekonomsku klimu (financijska stabilnost, etična i socijalna pravednost, poštivanje demokratskih načela, itd.).

Subjekti malog gospodarstva su fizičke i pravne osobe koje samostalno i trajno obavljaju dopuštenu djelatnost radi ostvarivanja dobiti. Mala poduzeća mogu se klasificirati prema različitim kriterijima koji su definirani Zakonom o računovodstvu i Zakonom o poticanju

razvoja malog gospodarstva. Općenito, kriterij za razlikovanje malog poduzeća je neovisnost u poslovanju, broj zaposlenih manji od 250, te godišnji promet manji od 216 mil.kn. ili ukupna aktiva manja od 108 mil.kn.

Zakonom o poticanju malog i srednjeg poduzetništva formirana je sfera malog gospodarstva koju čine subjekti mikro, malog i srednjeg poduzetništva. Oni se prema veličini razlikuju na temelju sljedećih karakteristika:

- Mikro subjekti malog gospodarstva
 - imaju zaposleno manje od 10 radnika (godišnji prosjek).
 - ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 2.000.000,00 eura, ili imaju ukupnu aktivu ako su obveznici poreza na dobit odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak, u iznosu protuvrijednosti do 2.000.000,00 eura.
- Mali subjekti malog gospodarstva
 - imaju zaposleno manje od 50 radnika (godišnji prosjek)
 - ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 10.000.000,00 eura, ili imaju ukupnu aktivu ako su obveznici poreza na dobit, odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak, u iznosu protuvrijednosti do 10.000.000,00 eura.
- Srednji subjekti malog gospodarstva
 - imaju zaposleno manje od 250 radnika (godišnji prosjek)
 - ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 50.000.000,00 eura, ili imaju ukupnu aktivu ako su obveznici poreza na dobi, odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak, u iznosu protuvrijednosti do 43.000.000,00 eura.

Prema veličini u smislu ovog Zakona razlikuju se i mikro, mali i srednji investicijski projekti:

- Mikro investicijski projekt predstavlja ulaganje od strane subjekta malog gospodarstva u iznosu protuvrijednosti do 2 milijuna eura.
- Mali investicijski projekt predstavlja ulaganje od strane subjekta malog gospodarstva u iznosu protuvrijednosti do 10 milijuna eura.
- Srednji investicijski projekt predstavlja ulaganje od strane subjekta malog gospodarstva u iznosu protuvrijednosti do 50 milijuna eura.

Tablica 1: Klasifikacija poduzetnika prema zakonu o poticanju malog i srednjeg poduzetništva

Tip poslovnog subjekta	Broj zaposlenih	Godišnji prihod u milijunima eura	Imovina u milijunima eura
Mikro	0-9	2	2
Mali	10-49	10	10
Srednji	50-249	50	43

Izvor: Obrada autora prema izvješću o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj za 2016. godinu.
<http://www.cepor.hr/wp-content/uploads/2015/04/Cepor-izvjesce-2016-HR-web.pdf>

Zakon o računovodstvu regulira računovodstvo poduzetnika, i to kroz definiranje poduzetnika, obvezu vođenja poslovnih knjiga, financijskog izvještavanja i provođenja drugih oblika nadzora.

Prema zakonu o računovodstvu pod pojmom poduzetnika podrazumijeva se:

- Trgovačko društvo i trgovac pojedinac prema propisima koje uređuju trgovačka društva,
- poslovna jedinica poduzetnika,
- svaka pravna i fizička osoba koja je obveznik poreza na dobit.

Sukladno odredbama Zakona o računovodstvu, poduzeća se klasificiraju na mikro, mala, srednja i velika na temelju sljedećih kvantitativnih kriterija:

- broj zaposlenih
- vrijednost ukupnog prihoda
- vrijednost aktive.

Tablica 2: Klasifikacija poduzetnika prema zakonu o računovodstvu

Tip poslovnog subjekta	Prosječan broj zaposlenih -	Godišnji prihod u mil.kuna	Imovina u mil.kuna
Mikro	10	5.2	2.6
Mali	50	60	30
Srednji	250	300	150

Izvor: Obrada autora prema izvješću o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj za 2016. godinu.
<http://www.cepor.hr/wp-content/uploads/2015/04/Cepor-izvjesce-2016-HR-web.pdf>

2.2.Mala poduzeća – ograničenja i pretpostavke razvoja

Poduzetništvo je sposobnost poduzimanja određenih aktivnosti sa svrhom postizanja željenog cilja, uz spremnost na neizvjesnost ishoda i rizik. Uzimajući u obzir prethodno navedenu definiciju poduzetništva, jasno je da svako poduzeće ima svoje prednosti i nedostatke. Mala poduzeća su fleksibilnija u odnosu na velika, imaju mogućnost bržeg prilagođavanja na tržišne promjene, karakterizira ih i brža zamjena tehnologije kao i prilagodba na promjene određenih zakona. Međutim, za uspješan i održiv rast i razvoj malih gospodarstava potrebno je ohrabriti male poduzetnike pozitivnom društvenom klimom koja potiče njihovu inicijativu. Prema Funda, D. (2011.), temeljene pretpostavke za razvoj malog poduzetništva u Republici Hrvatskoj su:

- pravne – zakonski propisi koji reguliraju utemeljenje, registraciju, likvidaciju, financiranje, računovodstvo i reviziju
- financijske – bez sredstava nije moguće realizirati poduzetnički pothvat
- obrazovne – opće, stručno i poslovno znanje poduzetnika koje se stječe formalnim, neformalnim i informalnim obrazovanjem
- znanstvene – podrazumijeva visokoškolske ustanove, znanstvenoistraživačke institute i znanstvene parkove
- savjetodavne – utemeljenje i registracija malih poduzeća, investicije, financije, tekuće poslovanje, razvoj poduzetništva, likvidacija
- servisne usluge – računovodstvene, financijske, marketinške i revizorske
- ostalo- inkubatori, agencije, zone i udruge poduzetnika.

Dakle, za zdrav razvoj malog poduzetništva prije svega je potrebno stabilno tržište, što uključuje platežno sposobnu potražnju kao i konkurenciju, također potrebna je i zdrava poduzetnička klima u državi što podrazumijeva političko, pravno, socioekonomsko i kulturno okruženje.

Mala poduzeća najvažniji su pokretač stvaranja konkurentskih prednosti nacionalnog gospodarstva. Važnost poduzetništva očituje se i kroz činjenicu da su mala poduzeća (za razliku od prvih godina postojanja Republike Hrvatske, kada su bila podcijenjena) kroz zadnjih petnaestak godina postala najvećim izvorom poduzetničkih pothvata i stvaranja novih radnih mjesta. S obzirom na ovako važnu ulogu malih poduzeća, za njihov razvitak neophodne su brojne poticajne mjere koje osiguravaju različite institucije, kako državne tako i privatne profitne organizacije. Upravo te institucije predstavljaju temeljne pretpostavke razvoja malih poduzeća u RH, a najvažnije od tih institucija ukratko ćemo opisati:

- Vlada Republike Hrvatske – predlaganjem i donošenjem zakona, utemeljenjem i povezivanjem različitih institucija za potporu ima veliku ulogu za razvoj malih poduzeća.
- HITRO.HR - servis Vlade Republike Hrvatske za ubrzanu komunikaciju građana i poslovnih subjekata s državnom upravom. Svrha mu je podizanje razine usluga povećanjem brzine, učinkovitosti, fleksibilnosti i transparentnosti rada državne uprave.
- Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta – predstavlja središnju instituciju koja provodi programe Vlade RH za razvoj malog poduzetništva. Cilj ovog ministarstva je omogućiti što bolje okruženje za razvoj gospodarstva u cjelini. Također potiče izvoz i strana ulaganja, utemeljuje poduzetničke zone, štiti potrošače i sustavno potiče razvoj malog poduzetništva.
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije – Najveća je agencija u Republici Hrvatskoj koja se bavi potporama i poticanjem razvoja malog gospodarstva. Kvalitetnim jamstvenim programima, sustavom bespovratnih državnih potpora, formiranjem mreže kompetentnih poslovnih savjetnika, subvencioniranjem istraživanja i savjetovanja u području zaštite okoliša i očuvanja energije te promocijom i privlačenjem investicija u poduzetništvu, potiče se ravnomjerni razvoj regija u RH te se utječe na brži rast malog i srednjeg poduzetništva kao i cjelokupnog nacionalnog gospodarstva.

- Hrvatska gospodarska komora –neprofitna, nevladina, stručno poslovna udruga svih pranih subjekata koji se bave gospodarskom djelatnošću. Dakle, član HGK-a je svako poduzeće registrirano na trgovačkom sudu. Ima osam sektora, šest centara i dvije službe. Uloga HGK-a u razvoju malog poduzetništva ogleda se u velikom nizu usluga koje nudi, od poslovnih informacija o poduzećima, propisa i zakona iz područja gospodarstva do poslovnog obrazovanja i usavršavanja, unaprjeđivanja kvalitete i zaštite okoliša.
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak - Hrvatska banka za obnovu i razvitak je razvojna i izvozna banka Republike Hrvatske čija je osnovna zadaća poticanje razvitka hrvatskog gospodarstva. Kreditiranjem, osiguranjem izvoza od političkih i komercijalnih rizika, izdavanjem garancija te poslovnim savjetovanjem, HBOR gradi mostove između poduzetničkih ideja i njihovih ostvarenja s ciljem osnaživanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Djelatnosti HBOR-a su:
 - financiranje obnove i razvitka hrvatskog gospodarstva
 - financiranje infrastrukture
 - poticanje izvoza
 - potpora razvitku malog i srednjeg poduzetništva
 - poticanje zaštite okoliša
 - osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika.
 Hrvatska banka za obnovu i razvitak pomaže poduzetnike početnike i mala poduzeća putem kredita, jamstava i savjetovanja.

Kao jedna od pretpostavki razvoja malog poduzetništva ističe se i potreba stvaranja klastera. Postoje brojne definicije klastera. Prema jednoj od njih klasteri se definiraju kao zemljopisne koncentracije međusobno povezanih tvrtki i/ili institucija koje su međusobno konkurenti, ali i suradnici. Prema Vidučić (2012.), klasterizacija omogućuje povećanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i poticanje regionalnih strukturnih promjena. Unatoč navedenim prednostima klastera, kod malih građevinskih poduzeća u Republici Hrvatskoj svakodnevno se ostvaruju brojne kooperantske veze ali postojanje klastera još je uvijek rijetkost.

Mala poduzeća u hrvatskom gospodarstvu nailaze i na mnogobrojne probleme. Nažalost, prethodno navedene pretpostavke razvoja često nisu ostvarene. Kao temeljni problem za razvoj malih poduzeća ističe se relativno skup i kompliciran pristup bankarskim kreditima. Veliki broj malih poduzeća, a posebno poduzeća koja su se tek pojavila na tržištu kao i brzo

rastuća poduzeća nemaju mogućnost da pravovremeno, po prihvatljivim uvjetima osiguraju financijska sredstva. Prema Vidučić, (2012.), probleme kod zaduživanja mogu uvjetovati veća neizvjesnost, informacijska asimetrija i sukob interesa između različitih interesnih skupina, ali i kvalitativni faktori kao što su odsustvo kreditnog rejtinga, koncentracija vlasništva i kontrole u rukama poduzetnika. I karakter samog poduzetnika i pravni uvjeti – odbijanje da se podijeli kontrola emisijom dionica, odbijanje zaduživanja zbog averzije prema riziku kao i birokratske procedure koje također mogu biti smetnja optimalnom financiranju malih i srednjih poduzeća. Konačno i nedostatak odgovarajućeg znanja i iskustva mogu također narušiti strukturu financiranja i ugroziti opstanak poduzeća.

Posljednjih godina raste interes banaka za kreditiranje malih i srednjih poduzeća. Pristupačnost malih poduzeća bankama uvelike varira i od banke do banke. Veliki broj malih poduzetnika koristi prekoračenja po tekućem računu, revolving kredite jer su često povoljniji i brže dostupni od ostalih bankovnih kredita. Prema Vidučić, (2012.), pristup malih poduzetnika kreditima određen je kreditnom sposobnošću, djelatnošću i položajem na tržištu, veličinom i regijom u kojoj djeluju. Pod utjecajem je i starosti, odnosno razvojne faze poduzeća. Može se reći da bankari još uvijek kreditnu sposobnost malih poduzeća drže relativno upitnom, te im odnos troškova i koristi kod malih poduzetnika govori u prilog drugih klijenata (stanovništva, velikih tvrtki).

Tablica 3: Stavovi poduzetnika o financiranju bankovnim kreditima u Republici Hrvatskoj

Karakteristika	Rang 2008.	Rang 2013
Visoki zahtjevi osiguranja kredita	1	1
Dugo vrijeme obrade kredita	6	2
Pretjerana dokumentacija	3	3 i 4
Visoke naknade	5	3 i 4
Visoke kamatne stope	4	5
Nedostatak potpunih informacija	7	6
Teška dostupnost dugoročnih kredita	2	7

Izvor: Vidučić, Lj., Pepur, S. i Šimić, M. (2015) Financijski menadžment. Zagreb RRiF – plus, str. 500

Osim navedenog, mali poduzetnici često nailaze na još nekolicinu ozbiljnijih problema, kao što su brojne administrativne barijere: pravni sustav nije efikasan, istaknut je nedostatak znanja kod poduzetnika, nedostatak radnih vještina zaposlenika – dijelom posljedica iseljavanja i manjka usmjerenja u brojnim obrtničko-industrijskim školama diljem Hrvatske.

Mala poduzeća susreću se i sa čestim i iznenadnim promjenama zakona i visokim državnim nametima što ima izravne negativne učinke na ekonomske performanse poduzeća. Prema mišljenju mnogih poduzetnika česte promjene zakona i visoka porezna opterećenja predstavljaju jedno od osnovnih ograničenja za stabilan razvoj malih poduzeća.

2.3. Uloga i značaj malih poduzeća u Hrvatskom gospodarstvu

Značaj malih poduzeća u Hrvatskom gospodarstvu jača iz dana u dan. Mala poduzeća pomažu otvaranju novih radnih mjesta i gospodarskom rastu, razvijaju osobne potencijale, od presudne su važnosti za konkurentnost, potiču primjenu novih znanja te razvijaju općedruštvene interese. Prilagodljivost i sposobnost brzog odgovora na iznenadne promjene uvjeta u okruženju čine mala poduzeća značajnim sudionicima gospodarstva.

Značajna uloga malog poduzetništva je zadovoljavanje potreba okružja za njegovim proizvodima i uslugama. Prema Funda, (2012.), malo poduzetništvo pridonosi rastu proizvodnje, povećanju ukupnog prihoda, porastu broja zaposlenih, potrošačima omogućava veći izbor proizvoda i usluga. Malo poduzetništvo jamstvo je razvoja gospodarstva nacionalne ekonomije.

Važnost malih poduzeća može se potkrijepiti njihovim udjelom u ukupnom broju poduzeća, broju zaposlenih i ukupnom prihodu. Udio malih i srednjih poduzeća u ukupnom broju poduzeća u Republici Hrvatskoj iznosi 99.7%. U ukupnom broju zaposlenih sudjeluju sa 69,2%. Od ukupno ostvarenog prihoda 2015.godine mala i srednja poduzeća su ostvarila 54%.

Tablica 4: Veličina poduzeća i zaposlenost, ukupan prihod i izvoz u 2014. i 2015. godini

Ekonomski kriterij valorizacije sektora	Veličina poduzeća					
	Mala		Srednja		Velika	
	2014.	2015.	2014.	2015.	2014.	2015.
Broj zaposlenih	422.239	432.934	145.246	147.250	262.632	258.400
Zaposlenost (udio)	50,9%	51,6%	17,5%	17,6%	31,6%	30,8%
Ukupan prihod (mil.kn)	215.807	226.110	112.320	119.100	290.663	294.438
Ukupan prihod (udio)	34,9%	35,4%	18,1%	18,6%	47%	46%
Izvoz (000 kn)	24.780.905	26.446.403	27.858.437	31.526.196	53.450.296	57.341.701
Izvoz (udio)	25,2%	23%	23,3%	27,3%	51,5%	49,7%

Izvori: "Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2014. godini", FINA, 2015., str. 21. i 22.;
 "Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2015. godini", FINA, 2016., str. 26. i 27.

Zaposlenost u malim poduzećima u periodu od 2011. do 2015. godine stagnira na prosječno 4 zaposlenika, dok ukupan prihod po zaposlenom kontinuirano raste, za 5,6% u 2015. godini u odnosu na 2011. (tablica 5).

Tablica 5: Prosječan broj zaposlenih i produktivnost u malim poduzećima od 2011. do 2015. godine

Godina	Broj malih poduzeća	Broj zaposlenih u malim poduzećima	Prosječan broj zaposlenih u malim poduzećima	Ukupan prihod (u mil. Kn)	Ukupan prihod po zaposlenom (u kn)
2011.	89.539	386.692	4,3	191.232	494.533
2012.	95.597	406.834	4,2	199.774	491.045
2013.	99.573	414.507	4,2	206.905	499.159
2014.	102.895	422.238	4,1	215.807	511.103
2015.	105.029	432.934	4,1	226.110	522.273

Izvor: Gospodarska kretanja 3/4, 2016", Hrvatska gospodarska komora, 2016., str. 78.;
 "Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2015. godini", FINA, 2016., str. 26. i 27.

Prema Vidučić, (2012.), važnost za gospodarski razvoj i njegovu ravnomjernost i poteškoće na koje malo gospodarstvo nailazi jak su argument za osiguranje stimulativnog okružja za

malo gospodarstvo. Početak sustavnijeg pristupa malom gospodarstvu osiguran je zakonskom regulativom, donošenjem programa za podršku malog gospodarstva, te izgradnjom potporne infrastrukture koja osigurava odgovarajuće programe i financijsku podršku. Potpornu strukturu u RH danas čine resorna ministarstva, HBOR, HAMAG, fondovi i lokalne Agencije za razvoj, poslovne zone i tehnološki/poslovni inkubatori, poduzetnički centri, jedinice područne i lokalne samouprave, gospodarska udruženja i udruge.

2.4. Građevinarstvo – opće karakteristike

Građevinarstvo podrazumijeva projektiranje, građenje, uporabu i održavanje te uklanjanje građevine pri čemu se ne smije ugroziti život i zdravlje ljudi, okoliš, priroda, druge građevine i stvari, niti stabilnost tla na okolnom zemljištu.

Prema podacima hrvatske gospodarske komore izveden je zaključak da je građevinarstvo izuzetno važna djelatnost za svako gospodarstvo jer zapošljava znatan dio radne snage i uz sebe veže velik broj pratećih djelatnosti, od industrije građevinskog materijala, kemijske industrije, drvne industrije, metalne industrije, industrije stakla i nemetala do proizvodnje namještaja i dijela uslužnih djelatnosti. Istodobno, građevinarstvo je snažno ovisno o gospodarskom i investicijskom ciklusu te stoga ne začuđuje da je upravo ova djelatnost vjerojatno bila najviše pogođena dugotrajnom i dubokom gospodarskom krizom koja je smanjila građevinske kapacitete, usporila tehnološki razvoj i umanjila konkurentnost.

Prema zakonu o gradnji, pod pojmom gradnje smatra se projektiranje i građenje građevina te stručni nadzor građenja, a građenje je izvedba građevinskih i drugih radova kojima se gradi nova građevina, rekonstruira, održava ili uklanja postojeća građevina. Građevina je građenjem nastao i s tlom povezan sklop, izveden od svrhovito povezanih građevinskih proizvoda sa ili bez instalacija, sklop s ugrađenim postrojenjem, samostalno postrojenje povezano s tlom ili sklop nastao građenjem.

Sudionici u gradnji su:

- Investitor – pravna ili fizička osoba u čije ime se gradi građevina,

- projektant – projektiranje, kontrolu i nostrifikaciju projekata, građenje i stručni nadzor građenja investitor mora pisanim ugovorom povjeriti osobama koje ispunjavaju uvjete za obavljanje tih djelatnosti prema posebnom zakonu, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano,
- izvođač – osoba koja gradi ili izvodi pojedine radove na građevini, a graditi može osoba koja ispunjava uvjete za obavljanje djelatnosti građenja prema posebnom zakonu. Izvođač može pristupiti građenju na temelju pravomoćne, odnosno izvršne građevinske dozvole na odgovornost investitora i nakon što je prethodno izvršena prijava građenja, te je dužan graditi u skladu s građevinskom dozvolom, Zakonom o gradnji, tehničkim propisima, posebnim propisima i pravilima struke,
- nadzorni inženjer – fizička osoba koja prema posebnom zakonu ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlašteni arhitekt ili ovlašteni inženjer i provodi u ime investitora stručni nadzor građenja, a ne može biti zaposlenik osobe koja je izvođač na istoj građevini,
- revident – fizička osoba koja je ovlaštena za kontrolu projekta, a ovlaštenje daje i ukida Ministarstvo, te je odgovoran da projekt ili dio projekta za koji je proveo kontrolu i dao pozitivno izvješće udovoljava zahtjevima iz Zakona, posebnih propisa i propisa donesenih na temelju tih zakona, tehničkih specifikacija i pravila struke u pogledu kontroliranog svojstva.

2.5. Građevinski sektor Hrvatske

Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007) građevinarstvo u Republici Hrvatskoj definirano je u području F – Građevinarstvo, te uključuje opće i specijalizirane građevinske djelatnosti gradnje zgrada i građevina niskogradnje. Uključuje radove na novim građevinama, popravke, nadogradnju i preinake, podizanje montažnih zgrada ili drugih građevina na gradilištu od prethodno izrađenih dijelova i gradnju privremenih građevina.

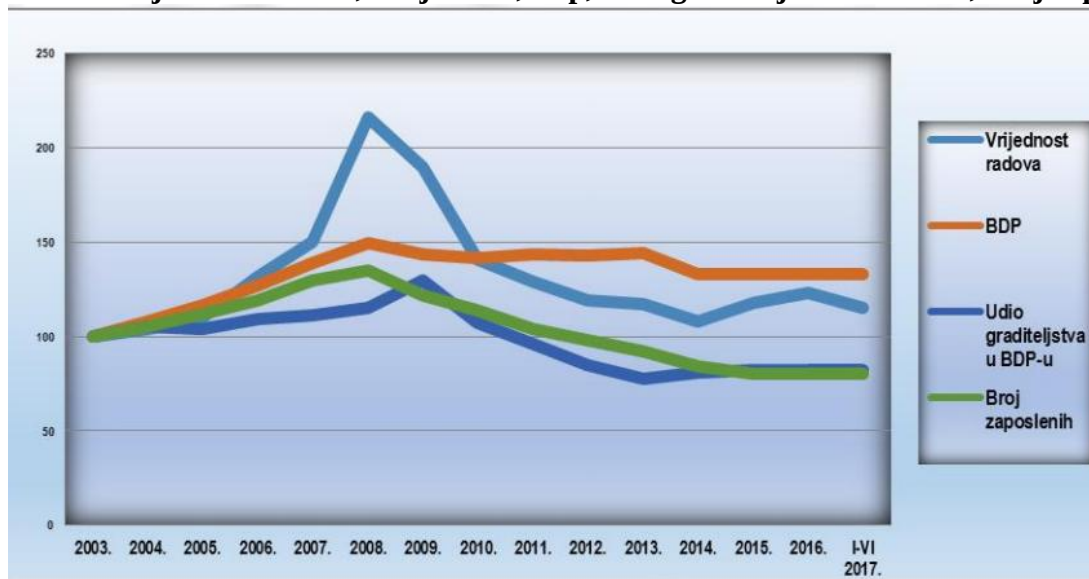
U godinama poslije Domovinskog rata a prije nastupa gospodarske krize, sektor građevinarstva u Republici Hrvatskoj bio je u uzletu te je predstavljao jedan od značajnih sektora u gospodarstvu Hrvatske. Da bi se stekao uvid u stanje građevinarstva u Hrvatskoj prije, kao i za vrijeme krize formirana je sljedeća tablica prema podacima hrvatske gospodarske komore:

Tablica 6: Vrijednost izvršenih građevinskih radova, broja zaposlenih i produktivnosti (razdoblje: 2003. – VI. 2017.)

Godina	Ukupn i prihod	%	Vrijednost radova	%	Vrijednost radova	%	BDP	Udio u BDP-u	Broj akt. Tvrtki	%	Broj zaposl.	%	Produ kt. po zaposl.	%
	mil.kn		.000 kn		.000 €		mil. kn	%					€	
2003.	37443	100	19460,121	100	2572,644	100	228932	5,9	5979	100	80089	100	32122	100
2004.	41327	110	20484,338	105	2732,819	106	247428	6,4	6416	107	84642	106	32287	101
2005.	44560	119	21857,031	112	2953,634	115	266652	6,6	7159	120	89524	112	32993	103
2006.	53351	142	28298,139	145	3864,362	150	291044	6,8	8084	135	95249	119	40571	126
2007.	57951	155	29773,626	153	4058,554	158	318308	6,9	9063	152	104142	130	38971	121
2008.	69230	185	34915,214	179	4833,788	188	342159	7,2	11244	188	108260	135	44650	139
2009.	58462	156	30714,772	158	4197,534	163	328672	6,9	15090	252	97503	122	43050	134
2010.	47713	127	22808,572	117	3107,624	121	323807	5,8	15781	264	91052	144	34130	106
2011.	44820	120	20821,802	107	2800,811	109	328737	5,3	14784	247	83607	104	33500	104
2012.	40104	107	19226,934	99	2557,678	99	327021	4,7	15497	259	78579	98	32549	122
2013.	39736	106	18950,827	97	2502,8239	97	330135	4,5	16815	281	73832	92	33891	127
2014.	41598	111	17527,688	90	2297,203	89	328927	4,3	17947	300	72028	90	31893	119
2015.	40311	108	19152,159	98	2516,841	98	334219	5,0	19240	322	68676	86	36648	137
2016.	42623	114	19870,379	102	2639,045	103	343195	5,13	12990	217	68653	76	38440	144
I. – VI. 2012.			8516,952		1132,974				15098		78125		14502	
I. – VI. 2013.			8745,978		1154,806				16110		73224		15771	
I. – VI. 2014.			8074,235		1058,220				17372		68895		15360	
I. – VI. 2015.			8652,738		1137,082				18610		69992		16246	
I. – VI. 2016.			9220,032		1224,540				13063		69420		17640	
I. – VI. 2017.			9324,743		1243,299				13852		67307		18472	

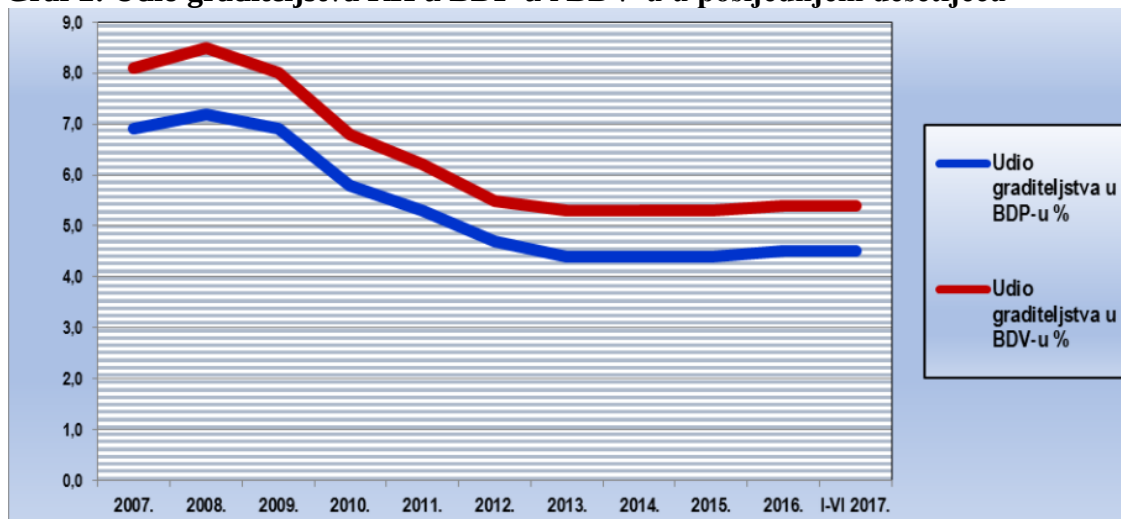
Izvor: Podaci DZS-a, Izvršeni građevinski radovi / zaposleni prema djelatnostima; Fina.; Obrada autora

Graf 1: vrijednost radova, broj tvrtki, bdp, udio graditeljstva u BDP-u, broj zaposlenih

Izvor: Priopćenje DZS-a; Obrada: SGKG HGK

Graf 2: Udio graditeljstva RH u BDP-u i BDV-u u posljednjem desetljeću

Izvor: Priopćenje DZS-a; Obrada: SGKG HGK

U 2016. je godini, prvi put nakon 2008. godine, zabilježen rast BDV-a građevinarstva. Pritom je realna razina BDV-a građevinarstva u 2016. godini bila 37,7% niža nego u pretkriznoj 2008. godini. Dakle, građevinarstvo u Hrvatskoj na dobrom je putu, iako se još uvijek vrijeme potrebno za povratak na pretkrizno razdoblje ne može predviđati.

Prema podacima hrvatske gospodarske komore, gospodarska kriza u sektoru građevinarstva nastupila je od travnja 2009. godine. Od tada, situacija u građevinarstvu postala je osobito teška. Kada se govori o krizi u građevinarstvu potrebno je spomenuti da uzrok velikih

problema nisu samo veliki izostanci investicijskih aktivnosti, već je povezana i sa predimenzioniranim građevinskim sektorom. U godinama prije krize dogodio se „cjenovni boom“ - porasle su cijene nekretnina, što je dovelo do ekspanzije hipotekarnog kreditiranja. Prekomjerno se investiralo u infrastrukturu, koristilo se inozemno financiranje. Sve to dovelo je do visoke zaduženosti svih sektora, kako države i tvrtki, tako i stanovništva. Takve tendencije kretanja dovele su do poraznih rezultata:

U razdoblju od početka krize (travanj 2009. godine) do 2016. godine u toj je djelatnosti izgubljeno više od 53 tisuće radnih mjesta (34,4 tisuće kod pravnih osoba i 18,7 tisuća kod obrtnika), udio građevinarstva u BDV-u smanjen je s 8,5 % na 5,1 %, obujam građevinskih radova smanjen je za 46,6 %, vrijednost izvršenih radova za 49,3 %, broj završenih stanova za 69,2 %, a broj izdanih građevinskih dozvola niži je za 46,3%. Tako je hrvatsko građevinarstvo gotovo prepolovljeno, a njegova konkurentnost smanjena, i to gubitkom stručne radne snage i izostankom referenci na gradnji većih i složenijih objekata.

Također prema podacima hrvatske gospodarske komore, udio građevinarstva u bruto dodanoj vrijednosti (BDV) u Hrvatskoj prije nastupa krize, odnosno 2008. godine iznosio je rekordnih 8,5 %. Vrhunac krize nastupio je u 2014. godini kada je udio građevinarstva u bruto dodanoj vrijednosti pao za 3,5% odnosno na razinu od 5%. Nažalost, Hrvatska u vrijeme krize nije poduzimala dostatne mjere koje bi mogle usporiti pad građevinske aktivnosti. Stoga su građevinske tvrtke dijelile sudbinu ostaloga gospodarstva i općenitih mjera koje su poduzimane. Osim toga, zbog slabe pripremljenosti apsorpcije sredstava (te stoga niske dinamike upotrebljavanja raspoloživih sredstava), potencijal fondova Europske unije nije dao vidljiviji doprinos kretanju ukupne građevinske aktivnosti. Krizom pogođene građevinske tvrtke vjerojatno su najveću korist imale od provedbe predstečajnih nagodbi koje su omogućile znatnom dijelu tvrtki, od kojih su neke i među najvećima, da ipak ostanu na tržištu. Tako je u razdoblju od 1. listopada 2012. godine do 8. siječnja 2016. u sustavu predstečajnih nagodbi prijavljeno 20,4 milijarde kuna obveza 7 tvrtki iz građevinarstva u kojima je bilo 13.186 zaposlenih djelatnika. Riječ je o 24,9 % ukupnoga prijavljenog iznosa svih tvrtki u Hrvatskoj, čime se djelatnost građevinarstva svrstala na prvo mjesto među svim djelatnostima prema iznosu obveza u predstečajnim nagodbama.

Danas na sceni gotovo pa i nema velike građevinske tvrtke koja je sposobna veće projekte u cijelosti i na vrijeme završiti sama. Prema podacima sa fine 10 najvećih građevinskih tvrtki prikazano je u tablici 7:

Tablica 7: 10 najvećih građevinskih tvrtki u Hrvatskoj

R. br.	Naziv tvrtke	Sjedište
1.	Dalekovod d.d.	Zagreb
2.	Kamgrad d.o.o.	Zagreb
3.	Tehnika d. d.	Zagreb
4.	GP Krk d. d.	Krk
5.	Zagreb montaža d. o. o.	Zagreb
6.	Strabag d. o. o.	Zagreb
7.	Gradnja d. o . o. Osijek	Osijek
8.	Osijek Koteks d. o. o.	Osijek
9.	Ing-Grad d. o. o.	Zagreb
10.	Radnik d. d.	Križevci

Izvor: obrada autora prema podacima sa fine.
<https://www.fina.hr/Default.aspx?sec=896>

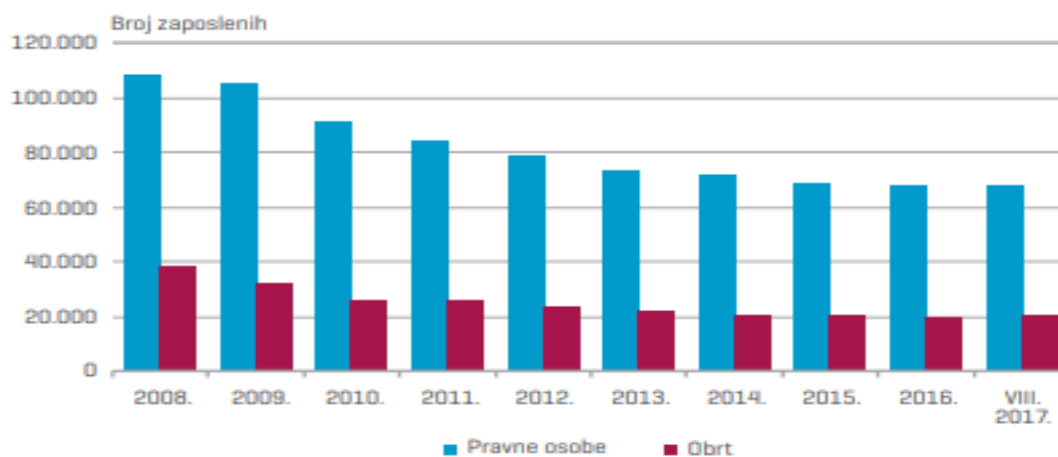
Prema podacima ekonomskog instituta u Zagrebu, glavni sektorski pokazatelji građevinskog sektora u 2016. godini i u prvoj polovici 2017. godine potvrđuju blagi oporavak ove djelatnosti. Iako se aktivnost u građevinarstvu u proteklim recesijskim godinama značajno smanjila, ovaj sektor još uvijek zauzima značajno mjesto u hrvatskom gospodarstvu. Prema zadnjim dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku, građevinarstvo je u strukturi ukupnog gospodarstva u prvoj polovici 2017. godine sudjelovalo s udjelom od oko 4,6% (tablica 7). Osim učinka na agregatnu proizvodnju, nezaobilazan je doprinos građevinarstva i ukupnoj zaposlenosti. Broj je zaposlenih u ovoj djelatnosti u kolovozu 2017. godine iznosio 88.412 što čini 6,3% ukupnog broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj. Istovremeno je od ukupnog broja zaposlenih u građevinskom sektoru njih 77,2% bilo zaposleno u pravnim osobama, a 22,8% u obrtima.

Tablica 8: Glavni pokazatelji građevinskog sektora

	2014.	2015.	2016.	2017	
Udio u BDP-U (stanje u %)	4.3	4.2	4.2	4.6	Siječan-lipanj
Udio u ukupnoj zaposlenosti (stanje u %)	6.9	6.5	6.5	6.3	Kolovoz
Obujam građevinskih radova (postotna promjena)	-7.3	-0.7	2.7	1.6	Siječan-srpanj
Broj zaposlenih (postotna promjena)	-3.3	-1.3	-0.2	-1.2	Kolovoz
Završeni stanovi (postotna promjena)	-22.6	3.3	-3.1	-	-
Izdano odobrenje za građenje (postotna promjena)	-1,5	-4.0	26.7	28.3	Siječanj-srpanj
Cijena prodanih stanova (postotna promjena)	0.9	1.6	-6.1	1.6	Siječanj-lipanj

Izvor: državni zavod za statistiku; <https://www.dzs.hr/>

Graf 3 prikazuje broj zaposlenih osoba u građevinskom sektoru Republike Hrvatske. Vrhunac zaposlenosti u ovom sektoru bio je 2009.godine, kada je bilo zaposleno 107.653 osobe. Nakon 2009.godine nastupio je kontinuiran pad zaposlenih u građevinarstvu.

Graf 3: Broj zaposlenih osoba u građevinskom sektoru RH

Izvor: Državni zavod za statistiku; <https://www.dzs.hr/>

2.6. Problemi malih poduzeća u sektoru građevinarstva

Mala poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj susreću se s brojnim problemima. Osim prethodno spomenutog, „temeljnog problema za razvoj poslovanja“ tj. relativno skupih i nepristupačnih bankarskih kredita, kao ostale probleme s kojima se mali poduzetnici susreću, Funda (2012.) ističe i sljedeće:

- Naplata potraživanja – predstavlja jedan od većih problema u poslovanju mnogih malih građevinskih poduzeća. Zbog problema naplate potraživanja ugrožena je likvidnost za dobar dio malih poduzeća. Između ostalog to je i razlog izuzetno velike zaduženosti mnogih malih poduzeća, pa samim time i smanjene mogućnosti za korištenje vanjskih izvora financiranja za razvoj poslovanja.
- Nedostatak znanja – mali poduzetnici u hrvatskom gospodarstvu često se susreću sa problemima za čije rješavanje nije dovoljno samo njihovo znanje. Mala poduzeća oskudijevaju kvalitetnim stručnjacima.
- Nedostatak radnika - u uvjetima nesigurne naplate potraživanja, opterećeni brojnim poreznim i neporeznim nametima poduzetnici često nisu u stanju isplatiti dostojnu plaću radnicima. Da stvar bude gora, za vrijeme recesije brojni su radnici ostali bez posla, budućnost je bila neizvjesna te je logičan izbor mnogih građevinskih radnika bio da potraže sreću izvan granica Hrvatske. Osim navedenih problema, uzrok nedostatka radne snage ogleda se i neadekvatnom školovanju budućih radnika. Nedovoljnom broju usmjerenja u strukovnim školama, nedostatku prakse, itd.
- Neadekvatna zaštita od strane države –po mišljenju mnogih poduzetnika, zakoni su prečesto skrojeni prema velikim poduzećima. Prema mišljenjima hrvatske gospodarske komore, restrukturiranja velikih gospodarskih subjekata često se prelamaju preko mikro i malih poduzetnika a to bi trebalo biti nedopustivo jer za njih svako neostvareno potraživanje predstavlja još veći rizik propasti nego što je to slučaj kod velikih subjekata. Također u slučaju bankrota većih poduzeća, mala poduzeća često ostaju uskraćena za svoja potraživanja.
- Spori sudski procesi – srodno s prethodno navedenim problemom. Mala poduzeća koja pravdu moraju potražiti sudskim putem predugo čekaju konačnu presudu, što može biti veliki problem za razvoj poslovanja te se zbog tog poduzeće može pronaći i u bezizlaznoj situaciji.
- Siva ekonomija i korumpiranost – u hrvatskom gospodarstvu uvelike je prisutna i siva ekonomija čiji se utjecaj na mala građevinska poduzeća očituje prvenstveno kroz teškoće dobivanja određenih poslova. Porezne utaje također nisu rijetkost u poslovanju malih poduzeća u sektoru građevinarstva.

Mala poduzeća susreću se i sa čestim i iznenadnim promjenama zakona i visokim državnim nametima što ima izravne negativne učinke na ekonomske performanse poduzeća. Prema mišljenju mnogih poduzetnika česte promjene zakona i visoka porezna opterećenja predstavljaju jedno od osnovnih ograničenja za stabilan razvoj malih poduzeća. Mali poduzetnik ne može sve to pratiti, tempo kojim se mijenjaju zakoni i propisi je previše dinamičan. Zbog tog mnogi mali poduzetnici iako nastoje poslovati sukladno propisima, često su na rubu zakona te su izloženi visokim kaznama.

2.7. Značaj malog poduzetništva za razvoj građevinskog sektora u RH

Kao što je već prethodno ustanovljeno, mala poduzeća predstavljaju pokretačku snagu hrvatskog gospodarstva. Glavni su pokretač novog zapošljavanja, promiču tehnološki napredak u gospodarstvu, bržu primjenu znanja, pridonose rastu proizvodnje, potiču konkurenciju, veću ponudu proizvoda i usluga za potrošače te u konačnici omogućuju lakše zadovoljavanje poduzetničkih pobuda te pridonose socijalnom gospodarstvu u cjelini.

Nakon što je Hrvatsku zahvatila recesija, mala poduzeća u sektoru građevinarstva postala su osobito značajna jer su se pokazala kao otpornija od velikih. Upravo zahvaljujući malim građevinskim poduzećima u ovom sektoru, sačuvan je veliki broj radnih mjesta. Prema podacima hrvatske gospodarske komore, zadnjih nekoliko godina traje trend povećanja broja malih građevinskih tvrtki, dok se broj velikih smanjio. Što se tiče aktivnosti poslovnih subjekata, u prvoj polovini 2017. godine broj aktivnih tvrtki u odnosu na jednako razdoblje 2016. godine, povećao se šest posto.

Značaj malih poduzeća prilikom izvođenja kompleksnijih građevinskih projekata očituje se i kroz kooperacije sa nositeljima poslova. Također, odnosi unutar manjih poduzeća su na višoj razini nego što je to u velikima. Unutar malih poduzeća često su i radnici sa nižih razina uključeni u određene poslovne odluke, što im daje dodatan osjećaj sigurnosti te pridonose socijalnom napretku.

3. MALO PODUZEĆE U POREZNOM SUSTAVU

3.1. Pojam i obilježja poreza

Prema Bašić (2017.), porezi predstavljaju osnovne financijske instrumente prikupljanja prihoda kojima suvremene države podmiruju rashode iz svoje nadležnosti. Porezi su prerasli u stalan, redovit i najznačajniji prihod koji se ubire od građana i pravnih osoba za financiranje brojnih i raznovrsnih rashoda iz nadležnosti države.

Bašić (2017.), također ističe i obilježja koja treba imati pojedini oblik prikupljanja javnih prihoda da bismo ga uvrstili među poreze, a to su:

- Porezi su derivativni prihod države (nije izvorni nego izvedeni prihod države)
- Porezi su prisilan prihod države
- Porezi služe za podmirenje javnih rashoda i ubiru se u javnom interesu
- Nema neposredne protučinidbe za plaćeni porez
- Obveza plaćanja poreza izvršava se u novcu
- Porezi su uglavnom nedestinirani prihodi države (nisu namjenski usmjereni)

Obilježju nepostojanja izravne protučinidbe treba posvetiti posebnu pozornost. Prema Nikolić (1999.), protučinidba se tumači kao naknada koju obveznici imaju od javne vlasti zato što plaćaju određeni fiskalitet. Ona može biti izravna i neizravna. Kod izravne protučinidbe obveznici točno znaju naknadu koju dobiju od javne vlasti. Tako se primjerice točno znade za što se plaća pristojba prilikom izrade putovnice ili pak zašto se plaćaju doprinosi za socijalno osiguranje. Kod neizravne protučinidbe obveznici ne znaju naknadu koju im daje javna vlast. Oni mogu znati tek toliko da prikupljenim novcima država zadovoljava neke javne potrebe. Koje se potrebe zadovoljavaju, porezni obveznici ne mogu saznati.

3.2. Porezni sustav

Prema Nikolić (1999.), porezni sustav čini ukupnost svih poreznih oblika jedne zemlje. On je podsustav ukupnog gospodarskog sustava i mora slijediti njegove ciljeve i zadatke. Porezni

sustav je integriran u fiskalni sustav i stoga ta dva pojma treba razlikovati. Dakle, porezni sustav podređeni je pojam fiskalnom sustavu, koji se sastoji i od sustava javnih rashoda, državnog proračuna i socijalne skrbi.

Svaka država ima svoj, „unikatan“ porezni sustav. Ne postoje dva identična porezna sustava u Europi. U prošlosti su postajale države koje su koristile samo jedan oblik oporezivanja i takva se pojava naziva porezni monizam. Danas ne postoji niti jedna država koja oporezivanje obavlja primjenom samo jednog poreza. Dakle, suvremeni se porezni sustavi temelje na poreznom pluralizmu, kroz brojne porezne oblike koji slikovito rečeno nalikuju poreznom labirintu.

Nikolić (1999.), ističe važnost zadovoljavanja određenih uvjeta koji moraju biti zadovoljeni da bi se mogao kreirati dobar porezni sustav, a to su:

- Ne smije se preplitati s pametnim razmještanjem gospodarskih izvora, tj. Mora biti što više razmještajno neutralan;
- mora osigurati čvrst i najbolji iznos javnih prihoda za financiranje ponude javnih dobara;
- mora jamčiti sigurnost poreznim obveznicima glede plaćanja poreznih obveza;
- razdioba poreznog tereta mora biti pravična s društvenog gledišta;
- mora biti prilagodljiv, odnosno mora se pravodobno odazivati na promjene gospodarskih uvjeta;
- u tranzicijskim zemljama, kao i u zemljama u razvitku, dobar porezni sustav mora poticati promjene koje vode izgradnji tržišnog gospodarstva.

Iako ispunjenje ovih uvjeta izgleda jednostavno, jako ih je teško zadovoljiti jer se svi navedeni stavovi mogu sudarati ili nenadopunjavati.

Kao što ne postoje dvije potpuno iste države, tako ne postoje niti dva potpuno identična porezna sustava u Europi. Stoga, prema Bašiću (2017.), čimbenici koji utječu na sustav oporezivanja su:

- ustavno uređenje, veličina teritorija i broj stanovnika,

- veličina javnog sektora i obujam nadležnosti države,
- centralizacija, odnosno decentralizacija,
- pripadnost pojedinim ekonomskim asocijacijama i geopolitički položaj,
- zaduženje države i budžetski deficit,
- nezaposlenost,
- povijesni razlozi,
- drugi razlozi.

Prema Bašić (2017.), da bi se u kreirao što bolji porezni sustav treba izgraditi poreze koji u najvećoj mogućoj mjeri poštuju četiri osnovna porezna načela, a to su :

- efikasnost – porezni sustav ne smije remetiti učinkovitu alokaciju resursa;
- pravednost – raspodjela poreznog tereta mora biti pravedno raspoređena između članova neke zajednice;
- jednostavnost i provedivost – za poreznu administraciju porezi moraju uz razumni fiskalni trošak, biti jednostavni za ubiranje a za porezne obveznike ne smiju biti presloženi da bi se razumjeli;
- izdašnost i elastičnost – prihod poreznog sustava mora biti adekvatan da zadovolji razumne potrebe društva za javnim rashodima

Kreiranje dobrog poreznog sustava jako je komplicirano. U praksi, navedena načela često su suprotstavljena, npr. ako se teži kreirati pravedniji porezni oblik, on u praksi može biti manje efikasan. Zbog kompleksnosti kreiranja dobrog poreznog sustava, gotovo svaka suvremena država provodi česte izmjene odnosno nadopune poreznih propisa, a to često dovodi do povećanja socijalnog nezadovoljstva te nerijetko otežava poslovanje.

3.3. Porezni sustav Republike Hrvatske

Osamostaljenje Republike Hrvatske prethodilo je korjenitoj poreznoj reformi. Republika Hrvatska opredijelila se za europske integracije i za reformu poreznog sustava. Porezna reforma je započela 1994.godine sa svrhom usklađivanja sa razvijenim zemljama, pojedinačno oporezivanje svake vrste prihoda zamijenjeno je sa jedinstvenim načinom oporezivanja fizičkih osoba. Porezna reforma okončana je uvođenjem poreza na dodanu

vrijednost početkom 1998.godine. Bašić (2017.), ističe da su se temeljne odrednice poreznog sustava u Hrvatskoj svodile na:

- sintetsko oporezivanje dohotka
- odabir između oporezivanja dohotka i dobiti
- uvođenje tzv. zaštitne kamate
- neutraliziranje inflacijskih učinaka
- centralno ubiranje poreza
- izuzimanje od oporezivanja imovine, kapitalnih dobitaka, kamata i dividende.

Nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji (2013. godine) dogodile su se značajne promjene na području oporezivanja, prije svega PDV-om. Izmjenama poreznog sustava početkom 2017. godine, dovedena je u pitanje konzistentnost dotadašnjeg poreznog sustava. Česte promjene poreznog sustava u Hrvatskoj dovode u pitanje stabilnost uvjeta gospodarenja, te odašilju negativne slike i izvan Hrvatske što se prvenstveno odnosi na smanjivanje inozemnih investicija u gospodarstvo RH.

U strukturi poreznih prihoda u Republici Hrvatskoj dominiraju neizravni porezi. Neizravni porezi su manje vidljivi i lakše se ubiru, stimuliraju štednju, manje su podložni izbjegavanju plaćanja poreza tj. Poreznoj evaziji, te su psihološki podnošljiviji od izravnih. Međutim, pretežno oslanjanje na neizravne poreze negativno se odražava na likvidnost gospodarstva.

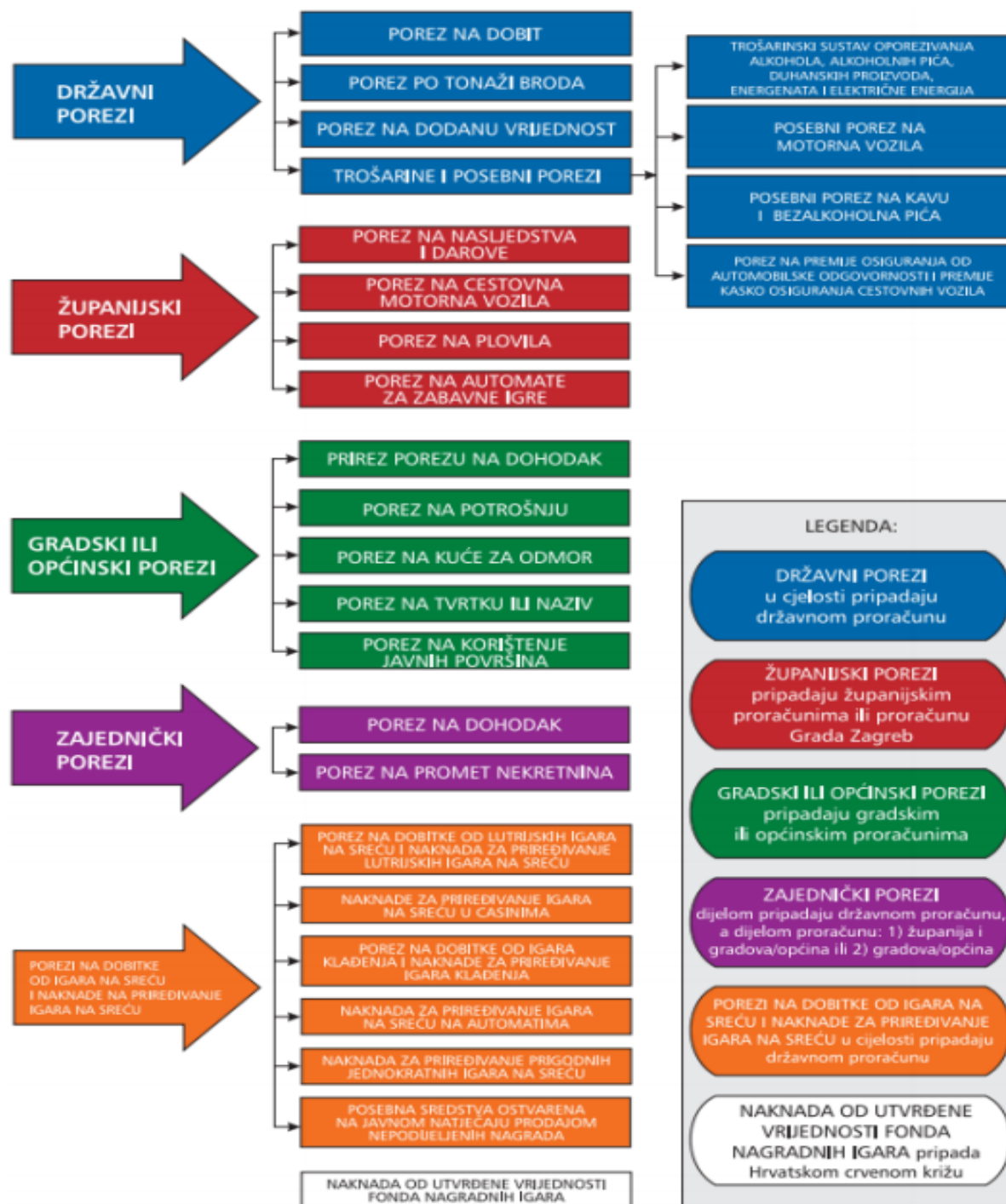
Iako se Republika Hrvatska svrstava među zemlje koje ne primjenjuju veliki broj poreza, porezi imaju vodeću ulogu u financiranju javnih potreba. Iako se mjerama porezne politike nastoji smanjiti udio poreza u BDP-u, to se do sada nije uspjelo postići zbog previsokih javnih izdataka, te stoga danas porezni prihodi zajedno sa doprinosima za socijalno osiguranje čine 40 % BDP-a. Okosnicu Hrvatskog poreznog sustava čini PDV jer se njime ubire najveći iznos sredstava.

Iako Republika Hrvatska spada među zemlje koje ne primjenjuju veliki broj poreza, porezni sustav se kanalizira kroz više razina:

- Državni porezi – prihodi državnog proračuna a čine ih porez na dodanu vrijednost (PDV), porez na dobit, posebni porezi i trošarine (posebni porez na motorna vozila;

poseban porez na kavu i bezalkoholna pića; porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila; trošarinski sustav oporezivanja alkohola, alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne energije;)

- Županijski porezi – raspisuju ih županije i prihod su županijskih proračuna ili proračuna Grada Zagreba a pripadaju im: porez na nasljedstva i darove, porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila, porez na automate za zabavne igre.
- Gradski ili općinski porezi –pripadaju gradskim ili općinskim proračunima a čine ih: prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju, porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina, porez na promet nekretnina.
- Zajednički porezi – dijelom pripadaju državnom proračunu a dio poreza se slijeva u proračun županija i gradova te gradova ili općina. Čini ih porez na dohodak.
- Porezi na dobitke od igara na sreću i naknade za priređivanje igara na sreću – porezi na dobitke od igara na sreću i naknade za priređivanje igara na sreću u cijelosti pripadaju državnom proračunu a naknada od utvrđene vrijednosti fonda nagradnih igara pripada Hrvatskom Crvenom križu. Ovu skupinu poreza čine: porez na dobitke od lutrijskih igara na sreću, naknade za priređivanje igara u casinima, porez na dobitke od igara na klađenje, naknada za priređivanja igara na sreću na automatima, naknada za priređivanje prigodnih jednokratnih igara na sreću.

Slika 1: Porezni sustav Republike Hrvatske

Izvor: Ministarstvo financija Republike Hrvatske

Ne postoji savršen porezni sustav, pa tako i hrvatski porezni sustav ima brojne negativnosti. Bašić (2017.), kao osnovne mane poreznog sustava Republike Hrvatske ističe :

- nedorečenosti pojedinih odredbi zakona koje se onda elegantno mogu koristiti kao „rupe u zakonu“;

- loše izbalansirani odnos između pojedinih mjera poticaja i poreznih olakšica što rezultira u pojedinim slučajevima njihovim preklapanjem odnosno poništavanjem pozitivnih poreznih efekata kombiniranom primjenom dviju ili više mjera;
- različit porezni tretman poreznih obveznika;
- loša iskustva poreznih organa u proteklom razdoblju zbog ponašanja pojedinih poduzetnika koji su iskazivanjem fiktivnih računa za navodno primljene usluge iz inozemstva, nisu nikakvo opravdanje da se u tekst zakona unose odredbe koje na selektivan način sankcioniraju primanje određenih usluga iz inozemstva plaćanjem poreza po odbitku. Smisao tog poreza, a svakako i njegovo uvođenje je u koliziji s opredjeljenjem Hrvatske za primjenom međunarodnih sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Jako velik utjecaj na poslovanje malih poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj imaju tri porezna oblika, koja će u nastavku rada biti ukratko pojašnjena.

3.3.1 Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Odluka o uvođenju poreza na dodanu vrijednost donijeta je 1995. godine, ali je stupila na snagu tek početkom 1998. godine. Za razliku od svojeg prethodnika – jednofaznog poreza na promet u maloprodaji, PDV je svefazni porez – plaća se u svim fazama proizvodnje i prometa. Ovaj porez predstavlja jedan od najprisutnijih poreznih oblika oporezivanja prometa. Ovaj neizravni porez nejednako djeluje na obveznike plaćanja PDV-a i na one koji to nisu, a koji ga plaćaju kod kupnje dobara i korištenja usluga kao krajnji potrošači.

U PDV-u se oporezuje samo dodana vrijednost u svakoj poreznoj fazi. Prema Nikolić (1999.), dodana vrijednost se može tumačiti kao razlika između vrijednosti prodaje proizvedenih dobara i usluga i vrijednosti kupljenih inputa potrebnih u proizvodnji. U inpute se u ovom slučaju ne uključuje rad. Drugim riječima, dodana vrijednost je vrijednost koju proizvođač dodaje inputima prije negoli ih proda kao gotove proizvode.

Kod PDV-a porez se ubire u svakoj prometnoj fazi ali u konačnici PDV snosi krajnji korisnik (porezni destinater) oporezivanog proizvoda ili usluge u prometu. Stoga treba razlikovati pojam poreznog obveznika od poreznog destinatera.

Prema zakonu o porezu na dodanu vrijednost, obveznike plaćanja PDV-a čine:

- Svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanje te djelatnosti.
- Svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva
- Porezni obveznik koji na području Hrvatske nema sjedište, poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište, a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga čije je mjesto oporezivanja u Republici Hrvatskoj (osim ako PDV plaća hrvatski primatelj dobara ili usluga). Porezni obveznici koji imaju sjedište u Europskoj uniji mogu u Republici Hrvatskoj imenovati poreznog zastupnika, dok porezni obveznici koji imaju sjedište izvan Europske unije moraju imenovati poreznog zastupnika kao osobu koja je obvezna platiti PDV.
- Tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima ako obavljaju gospodarsku ili drugu djelatnost, a neoporezivanje tih djelatnosti bi dovelo do znatnog narušavanja načela tržišnog natjecanja.

Dakle, obveznici PDV-a su svi oni koji stavljaju proizvode i usluge u promet, osim onih koji su izričito oslobođeni kao što su državne ustanove i institucije, te oni čiji ukupan prihod ne premašuje 300 000 kuna (osim ako nisu na vlastiti zahtjev upisani u sustav PDV-a). Danas u poreznom sustavu Hrvatske postoje i povremeni obveznici, ali oni nemaju pravo na pretporez.

Porezna stopa PDV-a u Hrvatskoj je 25%, ili 13%, ili 5%.

Porez na dodanu vrijednost ima brojne prednosti ali i neke nedostatke. Prema Bašić (2017.), prednosti su: Smanjuje poreznu evaziju, porezno je izdašniji, zbog manjeg broja poreznih stopa alokacijski neutralniji, učinkovitiji je kod poticaja izvoza i omogućava potpuno izbjegavanje kumuliranja poreza. S druge strane, kao nedostatke navodi složeniju poreznu administraciju i negativni likvidnosni učinak, osobito ako je razdoblje obračunavanja PDV-a kratko, također stope PDV-a su vrlo visoke razine.

3.3.2. Porez na dobit

Porez na dobit drugi je po važnosti izravni porez.

Prema zakonu o porezu na dobit, obveznici ovog poreza su:

- Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi.
- Tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident).
- Porezni obveznik je i fizička osoba, koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka, ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak
- Porezni obveznik je i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak:
 - a) ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna, ili b) ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta: - u prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00 kuna, - ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kuna, - u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika.
- Iznimno, tijela državne uprave, tijela područne samouprave, tijela lokalne samouprave, Hrvatska narodna banka, državne ustanove, ustanove jedinica područne samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije, ako obavljaju gospodarstvenu djelatnost, a neoporezivanje te djelatnosti bi dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, obveznici su poreza na dobit za tu djelatnost.
- Svaki poduzetnik koji nije obveznik poreza na dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka i čija se dobit ne oporezuje drugdje.

Osnovicu ovog poreza čini dobit koja se utvrđuje kao razlika između prihoda i rashoda, uvećana za određene porezno nepriznate troškove te umanjena za određene olakšice. Porez na

dobit utvrđuje se za poslovnu godinu, dio poslovne godine i razdoblje likvidacije, a plaća se po stopi od 18%, a društva s prihodom do 3.000.000 kuna plaćaju 12% poreza na dobit.

Hrvatska se danas svrstava među zemlje s najnižom stopom poreza na dobit u Europi. Porezna politika u Hrvatskoj ima za cilj privlačenje što većeg iznosa stranih ulaganja, oživljavanje proizvodnje i povećanje zaposlenosti.

Nikolić (1999.) ističe tri osnovna načina oporezivanja dobiti tvrtke:

- Sustav izdvajanja kod kojeg nema razlike u poreznom tretmanu raspoređene i zadržane dobiti zbog čega može doći do pojave dvostrukog oporezivanja;
- Sustav djelomične nedjeljivosti dobiti, u kojem se raspoređena dobit (dividenda) oporezuje blaže od neraspoređene dobiti;
- Sustav potpune nedjeljivosti, u kojem se porez koji tereti raspoređenu dobit oduzima pri oporezivanju dohotka dioničara

3.3.3. Porez na dohodak

Kod poreza na dohodak, porezna snaga poreznog obveznika se zahvaća izravno, tako da se ovaj porez svrstava u skupinu izravnih poreza.

Obveznik poreza na dohodak u pravilu je fizička osoba, domaća i inozemna, koja ostvaruje dohodak na području Hrvatske. Domaći obveznik mora imati prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, dok je inozemni obveznik fizička osoba koja samo ostvaruje dohodak u Hrvatskoj ili je zaposlena u službi Republike Hrvatske. Obveznika poreza na dohodak predstavlja i nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu priječe iz naslijeđenih izvora dohotka.

Prema zakonu o porezu na dohodak, izvori dohotka mogu biti:

- Dohodak od nesamostalnog rada (plaće i mirovine),
- dohodak od samostalne djelatnosti,
- dohodak od imovine i imovinskih prava,
- dohodak od kapitala,

- dohodak od osiguranja,
- drugi dohodak.

Poreznu osnovicu čini ukupni dohodak koji porezni obveznik ostvari u zemlji ili inozemstvu, umanjen za preneseni gubitak i osobni odbitak. Na ovako utvrđenu osnovicu primjenjuju se stope od 24% i 36 %.

Tablica 9: Stopa poreza na dohodak i iznos dijela osnovice (u kunama)

Mjesečna porezna osnovica		Godišnja porezna osnovica	Porezna stopa
Do:	17.500,00	Do: 210.000,00	24 %
Iznad:	17.500,01	Iznad: 210.000,01	36 %

Izvor: Obrada autora prema podacima porezne uprave.

<https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Porez-na-dohodak.aspx>

Vrste poreznih stopa su:

- Zakonska – stopa koja je utvrđena zakonom o porezu na dohodak.
- Stvarna (efektivna) – stopa koja mjeri stvarnu poreznu obvezu poreznog obveznika. Ona se izračunava kao dio ubranog poreza u dohotku koji još nije prilagođen odredbama izračunavanja dohotka.
- Prosječna – predstavlja udio poreza na dohodak u dohotku koji je predmet oporezivanja. Izračunava se tako da se od ostvarenog dohotka oduzmu sve porezne olakšice i oslobođenja koja su predviđena zakonom o porezu na dohodak.
- Granična stopa – primjenjuje se za oporezivanje u najvišem poreznom razredu kada se porez na dohodak ubire primjenom progresivne porezne stope.

Ovako određen iznos poreza na dohodak se uvećava za prirez koji uvedu jedinice lokalne samouprave.

Osnovica za izračun prireza je već utvrđeni iznos poreza na dohodak. A prirez se plaća u općinama ili gradovima gdje obveznici žive.

Tablica 10: Porezne stope za prirez

Porezne stope za PRIREZ	
Općine	0 – 10 %
Gradovi (manje od 40 000 stanovnika)	0- 12 %
Gradovi (više od 40 000 stanovnika)	0 – 15 %
Grad Zagreb	0 – 30 %

Izvor: I. Bašić, (2017.) Porezni management

Dohodak od samostalne djelatnosti kojeg ostvari rezident u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu, umanjuje se:

- Iznos plaća novozaposlenih osoba,
- za iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za naukovanja za obrtnička zanimanja prema posebnim propisima,
- za iznos izdataka za istraživanje i razvoj,
- i za preneseni gubitak, nakon umanjenja.

3.3.4. Oporezivanje malih poduzetnika u RH

Kako je utvrđeno u prethodnim poglavljima, mala poduzeća uvelike doprinose razvoju cjelokupnog Hrvatskog gospodarstva. Prilikom proučavanja poslovanja malih poduzeća, uz ostale uvjete iz okruženja, posebnu pozornost treba obratiti na poreze.

Porezi su prisilni nameti države. Porezni obveznici se prema porezu odnose kao prema trošku, jer porezi uvelike određuju financijsku stabilnost poduzeća. Republika Hrvatska nedavno je izašla iz gospodarske krize ali se još uvijek nije u potpunosti oporavila. U uvjetima otežanog poslovanja, nesigurne naplate potraživanja, jedina sigurna stvar za male poduzetnika bila je – plaćanje poreza. Stoga je poduzetnicima u cilju plaćanje što manjeg iznosa poreza.

Analiza Instituta za javne financije (<http://www.ijf.hr/hr/publikacije/casopisi/12/porezni-vjesnik/94/vol-23-2014/988/>), otkriva da Hrvatska ima ekstremno visok trošak ubiranja poreza. Osim toga, porezi su preveliki, pa ih sve manje ljudi plaća, a čak i oni koji žele platiti odustanu kada se zapletu u kompliciranoj poreznoj birokraciji. Poduzetnici nisu nezadovoljni

visinom poreza na dobit, čija je stopa 18% i kao takva, konkurentna stopi istog poreza u okruženju. Poduzetničko poslovanje guše drugi porezi, posebno PDV, čija je stopa od 25% među najvišima u Europi, kao i visoki doprinosi, koji otežavaju zapošljavanje. Poduzetnici su posebno nezadovoljni parafiskalnim nametima. No, ništa im manji problem ne predstavlja ni česta izmjena poreznih propisa.

Uz izostanak akcija fiskalne politike ka olakšanju poslovanja malim poduzetnicima za vrijeme krize u RH, u malim poduzećima prisutan je i nedostatak znanja za optimalno upravljanje porezima s kojima se susreću. Unatoč činjenici da mala poduzeća uglavnom oskudijevaju adekvatno educiranim menadžerima iz područja financija, za uspješno poslovanje moraju primjenjivati porezno planiranje barem u nekoj mjeri.

Porezni oblici s kojima se susreću mali poduzetnici prethodno su definirani. Osim gore navedenih pojmova, potrebno je pažnju skrenuti i na pojam poreznog planiranja. Najveći broj autora definira planiranje kao uspostavljanje ciljeva poslovnih subjekata i politika postizanja tih ciljeva. Cilj poreznog planiranja je prikazati položaj poduzeća i ponuditi najkvalitetnije rješenje, odnosno optimizirati porezni teret, minimizirati tekuće porezne obveze ili ih odgoditi za neko buduće razdoblje isključivo primjenom zakonom dopuštenih metoda. Primjenom poreznog planiranja, mali poduzetnici mogu smanjiti porezno opterećenje, iskoristiti potencijalna oslobađanja plaćanja poreza ili odgoditi plaćanje što može biti od presudne važnosti za preživljavanje u određenoj fazi poduzeća.

Za optimalno upravljanje porezima potrebno je imati odgovarajuću razinu znanja o poreznom sustavu. Slikovito rečeno upravljanje porezima možemo opisati kao „igranje s loptom po crti vlastitog gola“. Dakle, porezno planiranje se lako može pretvoriti u utaju poreza.

Tablica 11: Razlika između poreznog planiranja, izbjegavanja poreza i porezne utaje

Protuzakonito	Zakonito	
Utaja poreza	Izbjegavanje poreza	Porezno planiranje
Porezna prijevара	Faruslegis – doktrina zlouporabe prava	Minimalna ili nikakva porezna obveza
Porezna obveza i kaznena odgovornost	Moguća porezna obveza	Nema sankcija

Izvor: Bašić, I. (2017.) Porezni management

Desna strana tablice je područje koje ne zanima porezne vlasti niti zakonodavce. Radi se o potpuno legalnom izbjegavanju porezne obveze.

Lijeva strana tablice je od posebnog interesa za porezne vlasti i pravosudni sustav. U ovom slučaju, izbjegavanje plaćanja poreza ne smatra se poželjnim niti prihvatljiv i dovodi i do kaznene odgovornosti. Ovdje se radi o svjesnom kršenju poreznih propisa.

Sredinu tablice najteže je definirati. Radi se o izbjegavanju poreza na način koji nije niti porezno planiranje niti utaja poreza. Radi se o iskorištavanju „rupa u zakonu“. U nekim zemljama se takvo ponašanje može smatrati neprihvatljivim ali to ne znači da će takvi slučajevi biti takvima proglašeni i na sudu.

4. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE

4.1. Predmet i metodologija istraživanja

Predmet istraživanja ovog rada je porezni tretman malih poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj. Istraživanje će odgovoriti na pitanje u kojoj je mjeri za njih postojeći porezni sustav stimulativan ili destimulativan. Također će se dobiti uvid u količinu znanja malih poduzetnika za optimalno upravljanje poreznima koje im porezni sustav nameće.

U teoretskom dijelu rada definirana je uloga i značaj malih poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj i utjecaj poreznog sustava na mala poduzeća. U nastavku rada slijedi empirijski dio rada, u kojem su postavljane hipoteze testirane te su na temelju toga doneseni određeni zaključci.

Osnova metoda kojom su prikupljeni podatci je anketiranje. Istraživanje je provedeno putem anketnog upitnika izrađenog na platformi Google Docs, te „papirnatim putem“. Prikupljeno je 28 odgovora vlasnika malih građevinskih poduzeća što je dostatno za potrebe ovog istraživanja.

Korišteni anketni upitnik sačinjen je od petnaest pitanja te je prikazan u nastavku:

Poštovani,

Moje ime je Trpimir Gudelj, student sam Diplomskog studija Poslovne ekonomije, smjer financijski menadžment. Za potrebe diplomskog rada na temu „Porezni sustav na primjeru malog poduzeća u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj“ provodim anketni upitnik među malim poduzetnicima. Prikupljeni podaci će se koristiti isključivo u znanstvene svrhe, te je anonimnost podataka zajamčena. Ovim putem Vam se želim unaprijed zahvaliti na sudjelovanju u istraživanju.

Hvala !

1. Koliko zaposlenika ima Vaše poduzeće:

☐ manje od 10

☐ od 10-30

☐ više od 30

2. Stupanj obrazovanja koji ste završili:

☐ osnovna škola

☐ srednja škola

☐ viša, visoka, magisterij, doktorat

3. Ukupni prihod u prethodnoj poslovnoj godini:

☐ do 2 mil. kn ☐ 2-5 mil. kn ☐ više od 5 mil. kn

4. Koji je pravni oblik vašeg poduzeća?

☐ obrt ☐ j.d.o.o ☐ d.o.o

5. Kolika je starost vašeg poduzeća?

☐ do 5 godina ☐ 5-10 godina ☐ 10-20 godina ☐ preko 20 godina

6. Kojim ste se izvorima financiranja višekoristili prilikom ulaganja u razvoj poslovanja?

☐ vlastitim sredstvima ☐ zaduživanjem

7. Koliko često provodite analizu financijskih izvještaja Vašeg poduzeća?

☐ nikada ☐ rijetko ☐ ponekad ☐ često ☐ kontinuirano

8. U kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja?

☐ nimalo ☐ malo ☐ u potpunosti

9. Koliko često koristite usluge poreznog savjetnika ?

☐ nikada ☐ rijetko ☐ ponekad ☐ često ☐ kontinuirano

10. Koristite li metode poreznog planiranja prilikom poslovanja?

☐ nimalo ☐ malo ☐ u potpunosti

11. U koliko primjenjujete porezno planiranje, u kojoj mjeri se koristite računovodstvenim podacima?

☐ nikada ☐ rijetko ☐ ponekad ☐ često ☐ kontinuirano

12. Koliko je na poslovanje Vašeg poduzeća utjecala nedavna financijska kriza?

- ☐ uopće nije utjecala na poslovanje
- ☐ imala je mali utjecaj bez posljedica
- ☐ kriza je utjecala na poslovanje ali bez velikih posljedica
- ☐ kriza je imala osjetan utjecaj na poslovanje
- ☐ kriza je značajno ugrozila poslovanje

13. U kojoj mjeri se slažete sa tvrdnjom da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno?

- ☐ u potpunosti se ne slažem
- ☐ ne slažem se

- ☐ niti se slažem niti ne slažem
☐ slažem se
☐ u potpunosti se slažem

14. Tko vodi brigu o upravljanju porezima poduzeća?

- ☐ osobno ☐ u suradnji sa računovođom ☐ prepuštam računovođi

15. Ocijenite koliko poznajete porezni sustav?

- ☐ nimalo ☐ malo ☐ u potpunosti

Analiza podataka u empirijskom dijelu rada provedena je korištenjem softverskih paketa SPSS i MS Excel.

4.2. Rezultati istraživanja i analiza

Prvo će se prikazati deskriptivna statistika prema pojedinim pitanjima iz anketnog upitnika, a zatim na temelju njih dokazati ili opovrgnuti postavljene hipoteze.

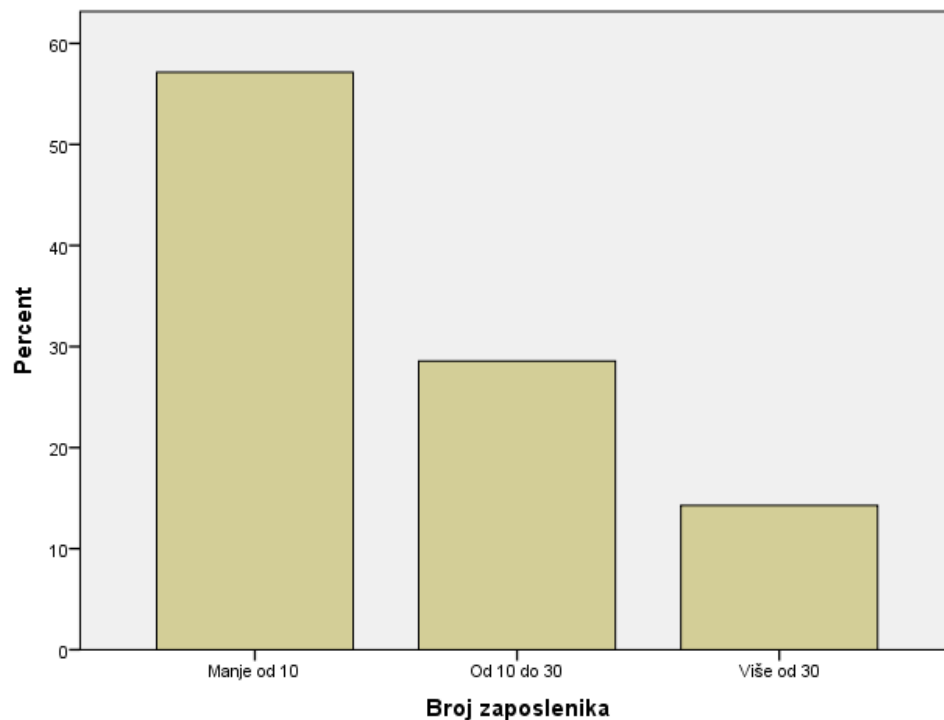
Tablica 12: Distribucija promatranih poduzeća prema broju zaposlenika

	Broj poduzeća	Postotak poduzeća	Kumulativni postotak
Manje od 10	16	57,1	57,1
Od 10 do 30	8	28,6	85,7
Više od 30	4	14,3	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, od kojih je njih 16 (57,1 %) imalo manje od 10 zaposlenih, osam poduzeća (28,6 %) imalo je od 10 do 30 zaposlenih, preostala četiri poduzeća (14,3 %) imala su više od 30 zaposlenika.

Graf 4: Distribucija promatranih poduzeća prema broju zaposlenika

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

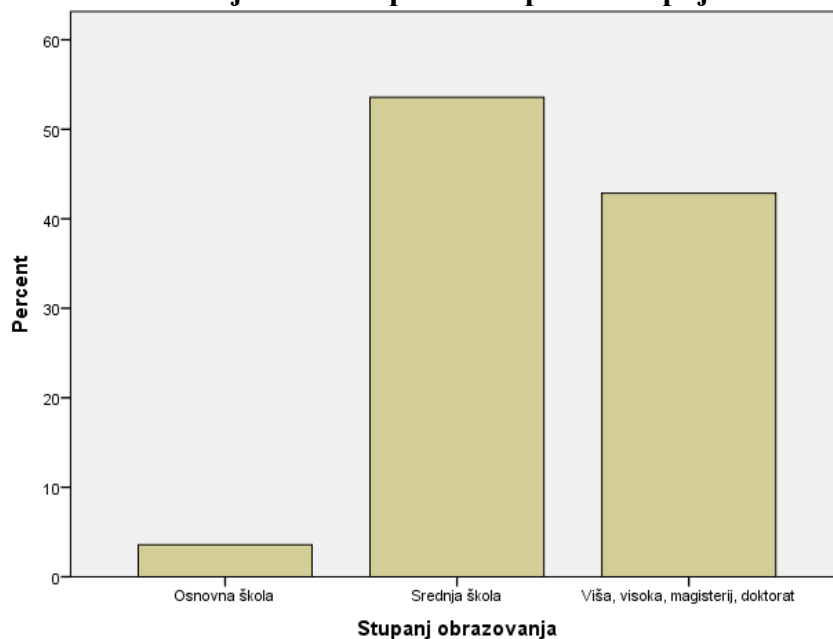
Tablica 13: Stupanj obrazovanja

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Osnovna škola	1	3,6	3,6
Srednja škola	15	53,6	57,1
Viša, visoka, magisterij, doktorat	12	42,9	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatran je stupanj obrazovanja 28 vlasnika građevinskih poduzeća, od kojih je jedan (3,6%) imao završenu samo osnovnu školu zaposlenih, završenu i srednju školu imalo je 15 (53,6%) ispitanika, dok je preostalih 12 (42,9%) vlasnika poduzeća imalo završenu višu, visoku, magisterij ili doktorat.

Graf 5: Distribucija vlasnika poduzeća prema stupnju obrazovanja

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

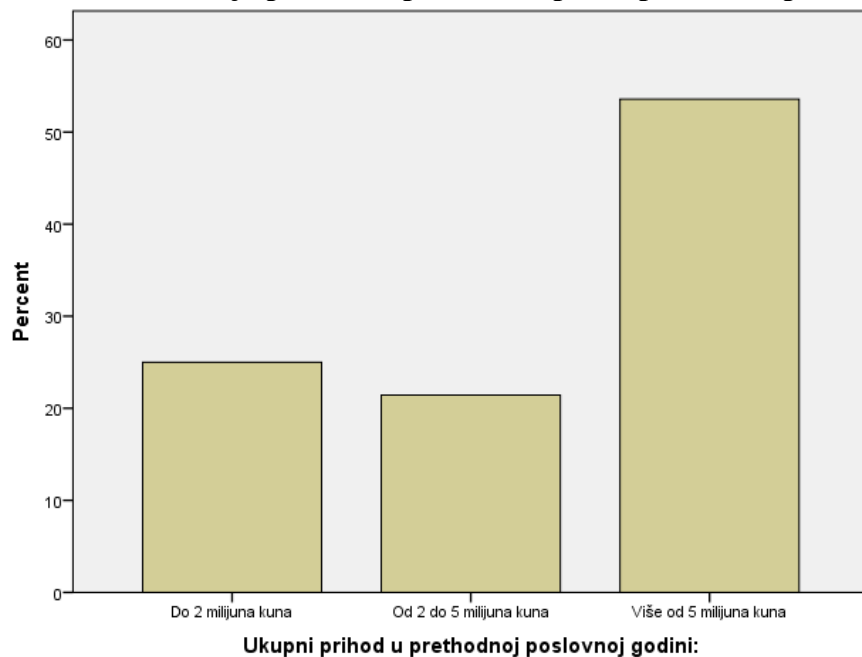
Tablica 14: Distribucija poduzeća prema ukupnom prihodu u prethodnoj poslovnoj godini

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Do 2 milijuna kuna	7	25,0	25,0
Od 2 do 5 milijuna kuna	6	21,4	46,4
Više od 5 milijuna kuna	15	53,6	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatran je ukupni prihod u prethodnoj poslovnoj godini za 28 građevinskih poduzeća, od kojih je njih sedam (25%) imalo ukupni prihod manji od 2 milijuna kuna, šest poduzeća (21,4%) imalo je ukupni prihod od 2 do 5 milijuna kuna a preostalih 15 (53,6%) poduzeća imalo je ukupni prihod veći od 5 milijuna kuna.

Graf 6: Distribucija poduzeća prema ukupnom prihodu u prethodnoj poslovnoj godini

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

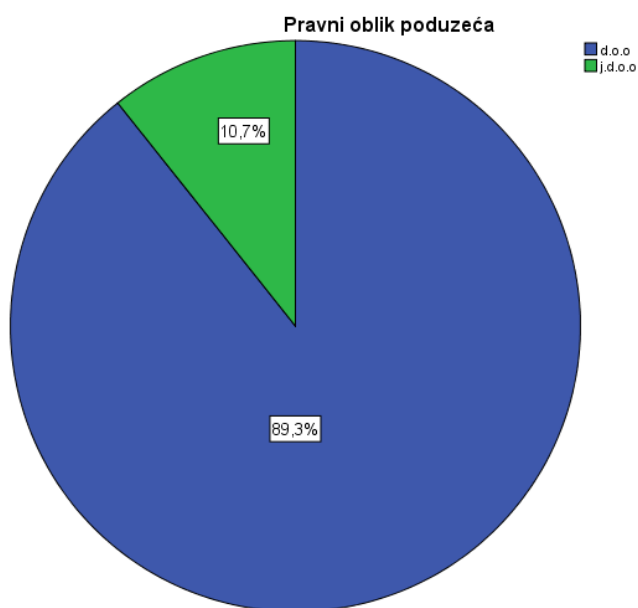
Tablica 15 : Distribucija poduzeća prema pravnom obliku

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
d.o.o	25	89,3	89,3
j.d.o.o	3	10,7	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatran je pravni oblik 28 građevinskih poduzeća, od kojih je njih 25 (89,3 %) bilo ustrojeno kao d.o.o (društvo ograničene odgovornosti), dok su preostala tri (10,7 %) poduzeća bila ustrojena kao j.d.o.o (jednostavno društvo ograničene odgovornosti).

Graf 7: Distribucija poduzeća prema pravnom obliku

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

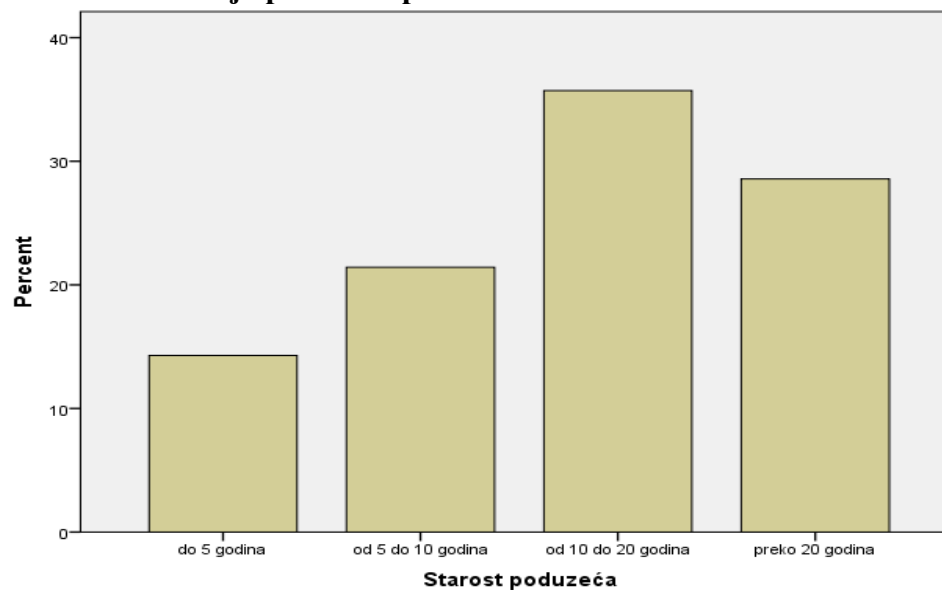
Tablica 16: Distribucija poduzeća prema starosti

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
do 5 godina	4	14,3	14,3
od 5 do 10 godina	6	21,4	35,7
od 10 do 20 godina	10	35,7	71,4
preko 20 godina	8	28,6	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, od kojih su četiri (14,3%) poduzeća mlađi od 5 godina, šest (21,4%) poduzeća ima starost između 5 i 10 godina, 10 (35,7%) poduzeća staro je između 10 i 20 godina, a preostalih 8 (28,6%) poduzeća starije je od 20 godina

Graf 8: Distribucija poduzeća prema starosti

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi

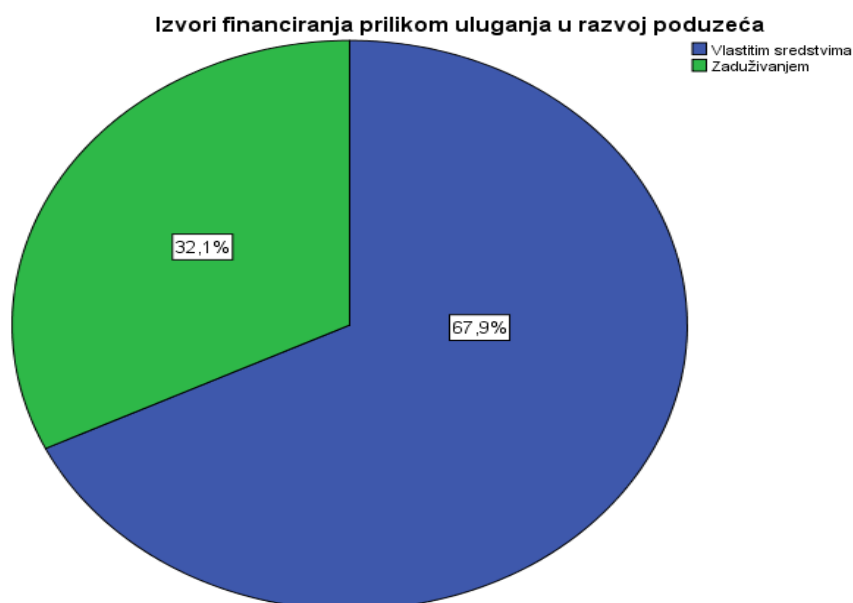
Tablica 17: Distribucija poduzeća prema pretežitom izvoru financiranja.

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Vlastitim sredstvima	19	67,9	67,9
Zaduživanjem	9	32,1	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, od kojih se njih 19 (67,9 %) uglavnom financiralo vlastitim sredstvima, dok se preostalih 9 (32,1 %) poduzeća pretežito financiralo zaduživanjem.

Graf 9: Distribucija poduzeća prema pretežitom izvoru financiranja

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

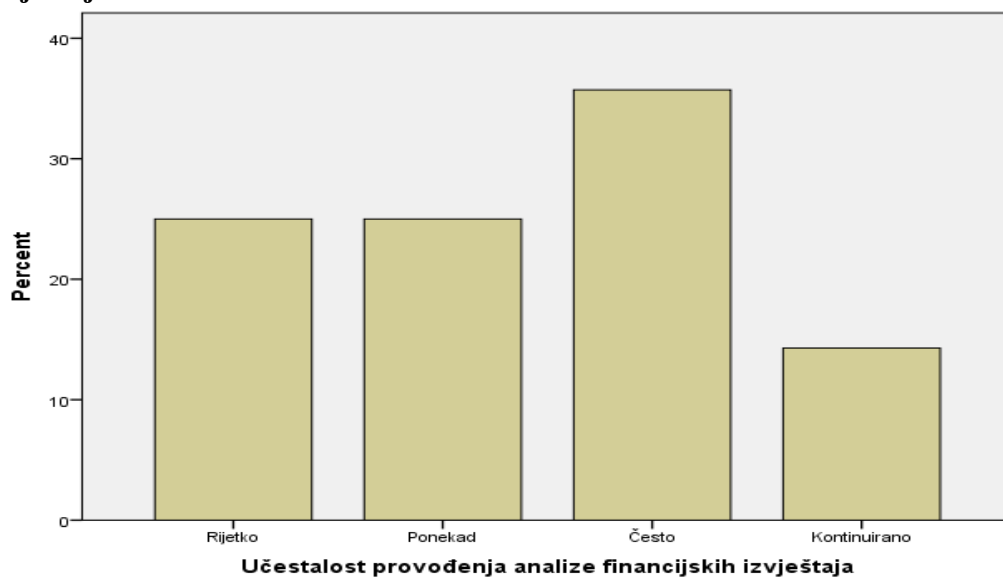
Tablica 18: Distribucija poduzeća prema učestalosti provođenja analize financijskih izvještaja.

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Rijetko	7	25,0	25,0
Ponekad	7	25,0	50,0
Često	10	35,7	85,7
Kontinuirano	4	14,3	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, od kojih sedam (25 %) poduzeća (na ljestvici od rijetko do kontinuirano) rijetko provodi analizu financijskih izvještaja, te ju još sedam (25 %) poduzeća provodi samo ponekad. Analizu financijskih izvještaja često provodi 10 (35,7%) poduzeća dok ju kontinuirano provode četiri (14,3 %) od promatranih poduzeća.

Graf 10: Distribucija poduzeća prema učestalosti provođenja analize financijskih izvještaja

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

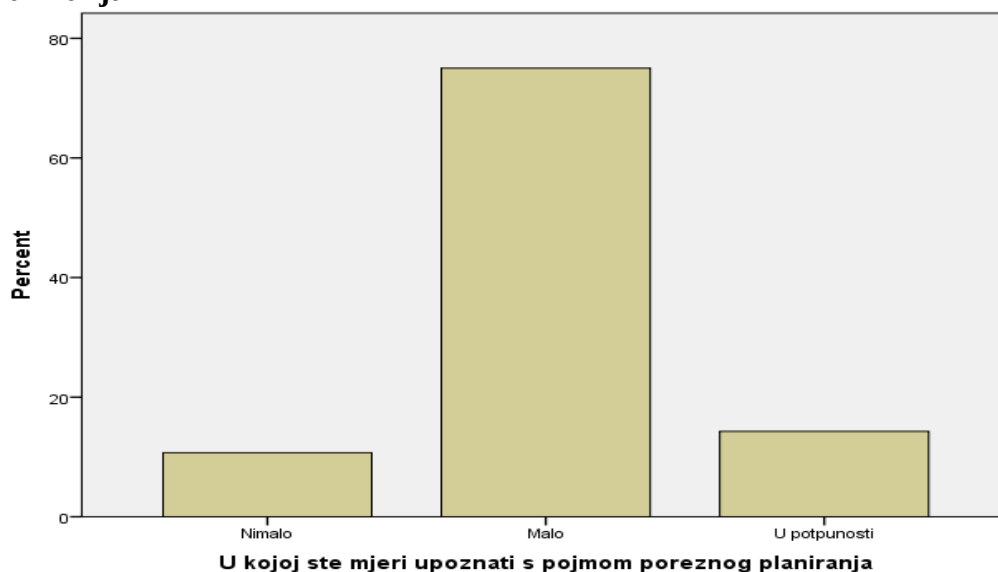
Tablica 19: Distribucija vlasnika poduzeća prema upoznatosti s pojmom poreznog planiranja

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Nimalo	3	10,7	10,7
Malo	21	75,0	85,7
U potpunosti	4	14,3	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Anketirano je 28 vlasnika malih građevinskih poduzeća, od kojih njih troje (10,7 %) nije nimalo upoznato s pojmom poreznog planiranja, 21 (75 %) vlasnik je malo upoznat a preostalih četvero (14,3%) je upoznato u potpunosti.

Graf 11: Distribucija vlasnika poduzeća prema upoznatosti s pojmom poreznog planiranja

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

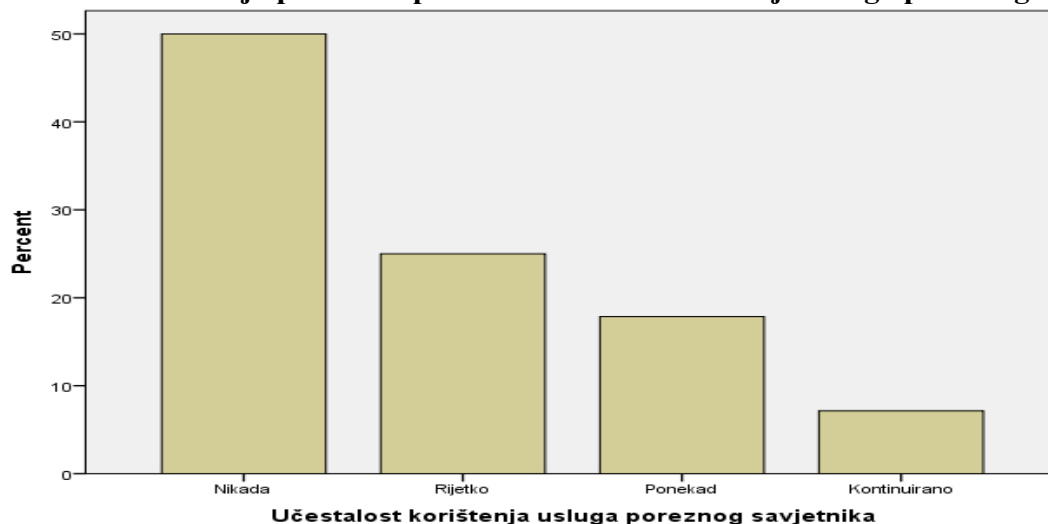
Tablica 20: Distribucija poduzeća prema učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Nikada	14	50,0	50,0
Rijetko	7	25,0	75,0
Ponekad	5	17,9	92,9
Kontinuirano	2	7,1	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, od kojih njih 14 (50 %) nisu nikada koristili usluge poreznog savjetnika dok je sedam (25%) poduzeća usluge poreznog savjetnika koristilo rijetko. Pet (17,9 %) poduzeća usluge poreznog savjetnika koristilo je ponekad, a dva (7,1 %) poduzeća usluge poreznog savjetnika koriste kontinuirano.

Graf 12: Distribucija poduzeća prema učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Tablica 21: Distribucija poduzeća prema korištenju metoda poreznog planiranja prilikom poslovanja

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Nimalo	3	10,7	10,7
Malo	20	71,4	82,1
U potpunosti	5	17,9	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, od kojih njih tri (10,7 %) nimalo ne koristi metode poreznog planiranja, 20 (71,4 %) poduzeća metode poreznog planiranja koristi malo, dok pet (17,9 %) poduzeća metode poreznog planiranja primjenjuje u potpunosti.

Graf 13: Distribucija poduzeća prema korištenju metoda poreznog planiranja prilikom poslovanja

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

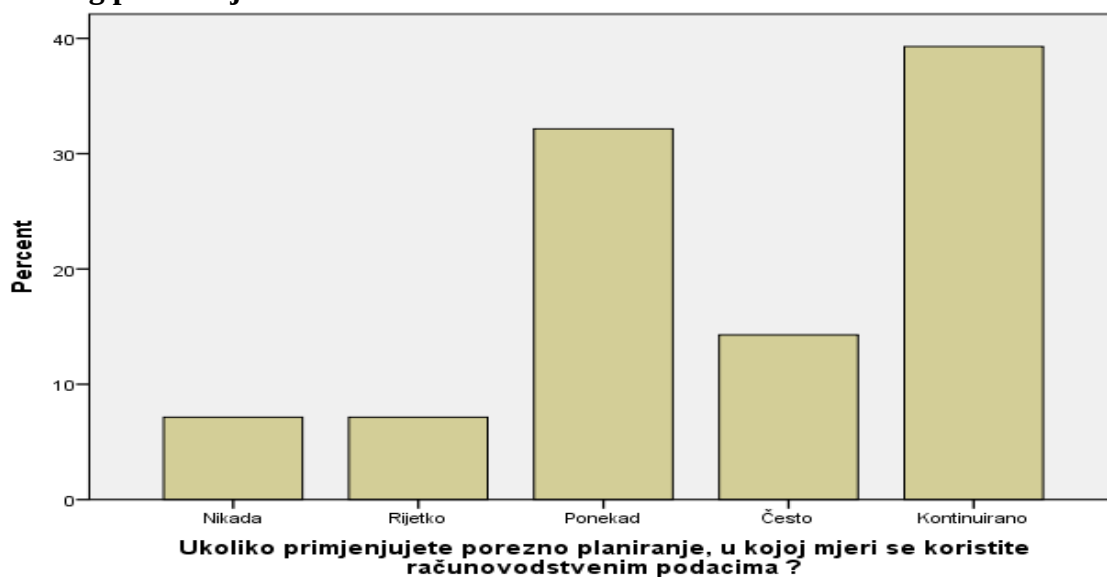
Tablica 22: Distribucija poduzeća prema korištenju računovodstvenih podataka prilikom poreznog planiranja

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Nikada	2	7,1	7,1
Rijetko	2	7,1	14,3
Ponekad	9	32,1	46,4
Često	4	14,3	60,7
Kontinuirano	11	39,3	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, od kojih njih dva (7,1 %) nikad ne koriste računovodstvene podatke prilikom poreznog planiranja, dva (7,1 %) rijetko koriste računovodstvene podatke prilikom poreznog planiranja, devet poduzeća (32,1 %) ponekad koristi računovodstvene podatke prilikom poreznog planiranja, četiri (14,3 %) poduzeća računovodstvene podatke prilikom poreznog planiranja koristi često, a 11 (39,3 %) poduzeća računovodstvene podatke prilikom poreznog planiranja koristi često.

Graf 14: Distribucija poduzeća prema korištenju računovodstvenih podataka prilikom poreznog planiranja

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

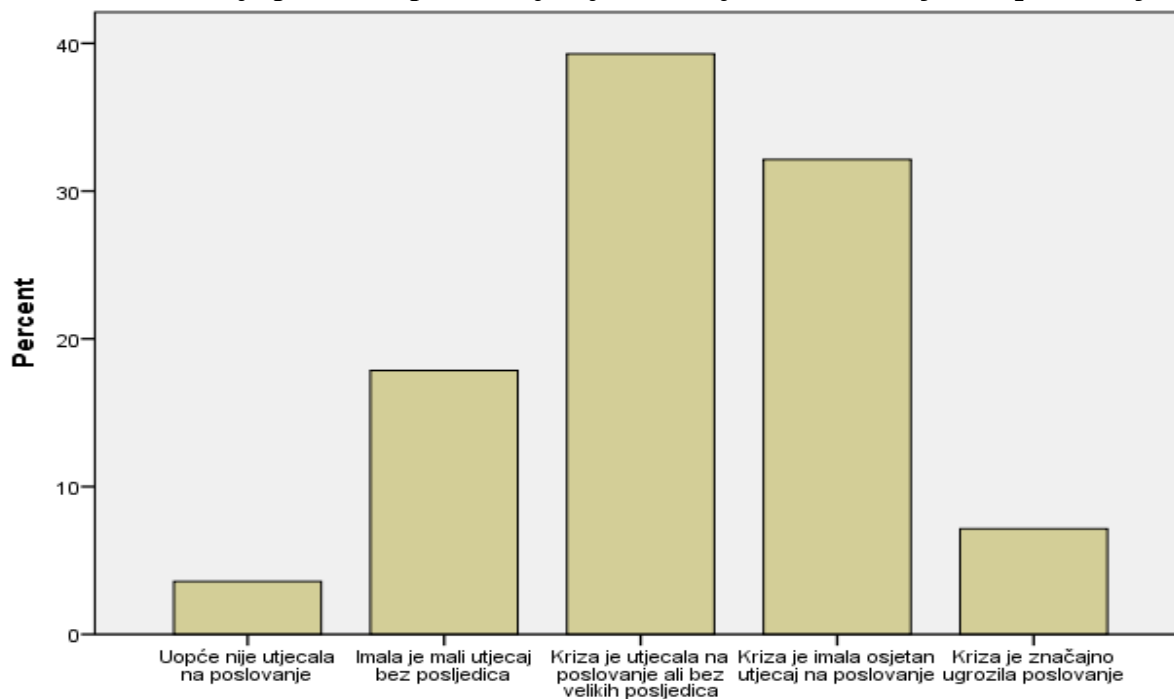
Tablica 23: Distribucija poduzeća prema utjecaju financijske krize na njihovo poslovanje

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Uopće nije utjecala na poslovanje	1	3,6	3,6
Imala je mali utjecaj bez posljedica	5	17,9	21,4
Kriza je utjecala na poslovanje ali bez velikih posljedica	11	39,3	60,7
Kriza je imala osjetan utjecaj na poslovanje	9	32,1	92,9
Kriza je značajno ugrozila poslovanje	2	7,1	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, kod kojih na jedno (3,6 %) financijska kriza uopće nije utjecala na poslovanje, kod pet (17,9 %) imala je mali utjecaj bez ikakvih posljedica, kod 11 (39,3 %) poduzeća kriza je utjecala na poslovanje ali bez velikih posljedica, kod devet (32,1 %) poduzeća kriza je imala osjetan utjecaj na poslovanje, a kod dva (7,1 %) poduzeća kriza je značajno ugrozila poslovanje.

Graf 15: Distribucija poduzeća prema utjecaju finansijske krize na njihovo poslovanje

Koliko je na poslovanje poduzeća utjecala nedavna finansijska kriza

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

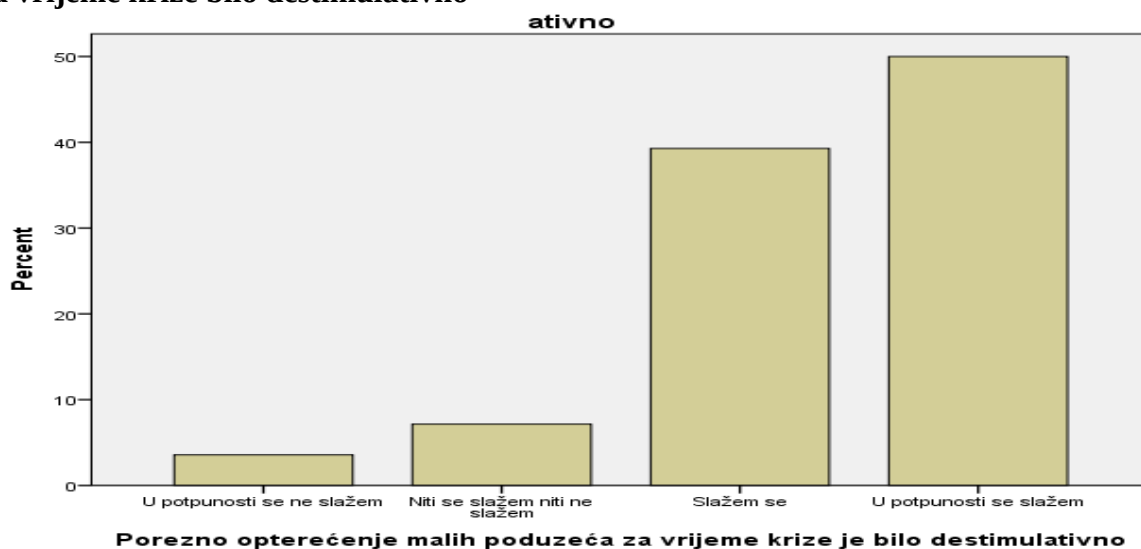
Tablica 24: Distribucija poduzeća prema tvrdnji da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
U potpunosti se ne slažem	1	3,6	3,6
Niti se slažem niti ne slažem	2	7,1	10,7
Slažem se	11	39,3	50,0
U potpunosti se slažem	14	50,0	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi

Promatrano je 28 građevinskih poduzeća, od kojih se jedno (3,6 %) u potpunosti ne slaže sa tvrdnjom da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno, dvoje (7,1 %) se niti slaže niti ne slaže sa navedenom tvrdnjom, 11 (39,3 %) poduzeća se slaže sa tvrdnjom da je porezno opterećenje bilo destimulativno, 14 (50 %) poduzeća se u potpunosti slaže sa navedenom tvrdnjom.

Graf 16: Distribucija poduzeća prema tvrdnji da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

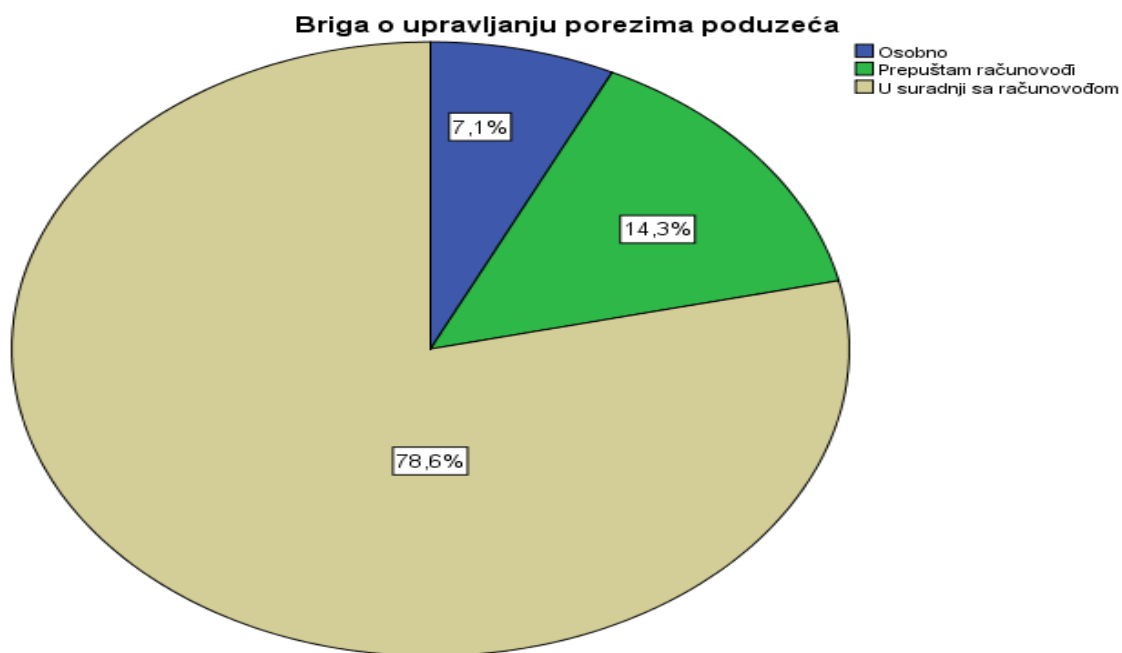
Tablica 25: Distribucija vlasnika poduzeća prema upravljanju porezima unutar poduzeća

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Osobno	2	7,1	7,1
Prepuštam računovodi	4	14,3	21,4
U suradnji sa računovođom	22	78,6	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 vlasnika malih građevinskih poduzeća, od kojih njih dva (7,1 %) osobno upravljaju porezima poduzeća, četiri (14,3 %) vlasnika brigu o porezima prepuštaju računovodi, a 22 (78,6 %) porezima upravljaju u suradnji sa računovođom.

Graf 17: Distribucija vlasnika poduzeća prema upravljanju porezima unutar poduzeća

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi

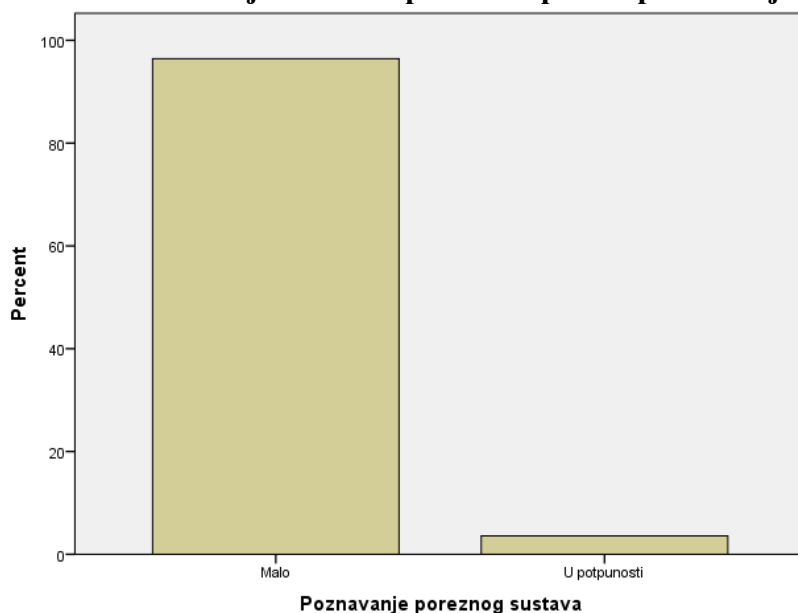
Tablica 26: Distribucija vlasnika poduzeća prema poznavanju poreznog sustava

	Broj ispitanika	Postotak ispitanika	Kumulativni postotak
Malo	27	96,4	96,4
U potpunosti	1	3,6	100,0
Total	28	100,0	

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi.

Promatrano je 28 vlasnika malih građevinskih poduzeća, od kojih njih 27 (96,4 %) porezni sustav poznaju malo, a jedan (3,6 %) vlasnik porezni sustav poznaje u potpunosti.

Graf 18: Distribucija vlasnika poduzeća prema poznavanju poreznog sustava

Izvor: Obrada autora prema provedenoj anketi

4.3. Testiranje hipoteza

U nastavku rada testirat će se hipoteze koje će se na osnovu analize podataka dokazati ili opovrgnuti. Prva hipoteza:

H₁: Porezno opterećenje malih poduzeća u sektoru građevinarstva za vrijeme krize bilo je destimulativno i nije ostavljalo dovoljno prostora za poboljšanje poslovanja.

Budući da su odgovori ispitanika mjereni ordinalnom ljestvicom kod koje nije zadovoljen uvjet ekvidistance za testiranje hipoteza je prikladno koristiti ne parametrijski Wilcoxon test pri čemu se medijan osnovnog skupa uspoređuje s pretpostavljenom vrijednosti.

Tablica 27: Medijan poduzeća s obzirom na pitanje: Koliko je na poslovanje poduzeća utjecala nedavna financijska kriza

N	Medijan
28	3,00

Izvor: Obrada autora.

Ispitanici su na pitanje koliko je kriza utjecala na poslovanje poduzeća mogli odgovoriti najnižom ocjenom jedan (uopće nije utjecala na poslovanje) do najviše ocjene pet (kriza je

značajno ugrozila poslovanje). U promatranom uzorku medijan iznosi tri, što znači da od ispitanih 28 vlasnika poduzeća njih 50 % smatra da je kriza ili utjecala bez posljedica ili imala osjetan utjecaj ili imala značajan utjecaj na poslovanje.

Tablica 28: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na pitanje „koliko je na poslovanje poduzeća utjecala nedavna financijska kriza“ – Wilcoxon Signed Ranks Test

		N	Prosječni rang	Zbroj rangova
Koliko je na poslovanje poduzeća utjecala nedavna financijska kriza - 2,5	Manji od testirane vrijednosti	6	10,67	64,00
	Veći od testirane vrijednosti	22	15,55	342,00
	Jednaki testiranoj vrijednosti	0		
	Total	28		

Izvor: Obrada autora.

Medijan osnovnog skupa je testiran u odnosu na pretpostavljenu vrijednost 2,5 , te u uzorku 6 ispitanika je dalo odgovor manji od 2,5 a preostalih 22 je dalo odgovor veći od 2,5.

Tablica 28: Rezultati Wilcoxon testa medijana s obzirom na pitanje „koliko je na poslovanje poduzeća utjecala nedavna financijska kriza“

	Koliko je na poslovanje poduzeća utjecala nedavna financijska kriza - 2,5
Z	-3,256
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,001

Izvor: Obrada autora.

Wilcoxonov test o nepoznatom medijanu je pokazao da je medijan osnovnog skupa statistički značajno veći ($p=0,001 < 0,05$) od pretpostavljene vrijednosti 2,5 što znači da u osnovnom skupu više od 50 % vlasnika smatra da je kriza ili utjecala bez velikih posljedica ili imala osjetan utjecaj na poslovanje ili je značajno ugrozila poslovanje.

Tablica 29: Medijan poduzeća s obzirom na tvrdnju „porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize je bilo destimulativno“

N	Medijan
28	4,50

Izvor: Obrada autora.

Ispitanici su na pitanje u kojoj mjeri se slažu sa tvrdnjom da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno mogli odgovoriti najnižom ocjenom jedan (u potpunosti se ne slažem) do najviše ocjene pet (u potpunosti se slažem). U promatranom uzorku 50% vlasnika poduzeća se u potpunosti slaže da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno.

Tablica 30: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na tvrdnju „porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize je bilo destimulativno“ – WilcoxonSignedRanks Test

	N	Prosječni rang	Zbroj rangova
Manji od testirane vrijednosti	3	14,00	42,00
Porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize je bilo destimulativno - 3,5	25	14,56	364,00
Veći od testirane vrijednosti			
Jednaki testiranoj vrijednosti	0		
Total	28		

Izvor: Obrada autora.

Medijan osnovnog skupa je testiran u odnosu na pretpostavljenu vrijednost 3,5 , te u uzorku troje ispitanika je dalo odgovor manji od 3,5 a preostalih 25 je dalo odgovor veći od 3,5.

Tablica 31: Rezultati Wilcoxon testa medijana s obzirom na tvrdnju „porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize je bilo destimulativno“

	Porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize je bilo destimulativno - 3,5
Z	-3,768
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,000

Izvor: Obrada autora.

Wilcoxonov test o nepoznatom medijanu je pokazao da je medijan osnovnog skupa statistički značajno veći ($p \approx 0 < 0,05$) od pretpostavljene vrijednosti 3,5 što znači da u osnovnom skupu više od 50 % vlasnika se ili slaže ili se u potpunosti slaže da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno.

Provedeni testovi potvrđuju da se hipoteza H_1 može prihvatiti zato što većina vlasnika poduzeća osnovnog skupa smatra da je kriza imala utjecaja na poslovanje a istodobno većina vlasnika osnovnog skupa smatra da je porezno opterećenje za vrijeme krize bilo preveliko.

Sljedeća hipoteza je:

H_2 : Kod malih poduzeća u sektoru građevinarstva izražen je nedostatak znanja za optimalno upravljanje porezima koje im porezni sustav nameće.

Tablica 32: Medijan poduzeća s obzirom na pitanje „u kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja?“

N	Medijan
28	2,00

Izvor: Obrada autora.

Ispitanici su na pitanje „u kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja“ mogli odgovoriti najnižom ocjenom jedan (nimalo) do najviše ocjene tri (u potpunosti). U

promatranom uzorku medijan iznosi dva, što znači da od ispitanih 28 vlasnika poduzeća njih 50 % smatra da su ili malo ili nimalo upoznati.

Tablica 33: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na pitanje „u kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja?“ – WilcoxonSignedRanks Test

		N	Prosječni rang	Zbroj rangova
U kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja - 2,5	Manji od testirane vrijednosti	24	14,75	354,00
	Veći od testirane vrijednosti	4	13,00	52,00
	Jednaki testiranoj vrijednosti	0		
	Total	28		

Izvor: Obrada autora.

Medijan osnovnog skupa je testiran u odnosu na pretpostavljenu vrijednost 2,5 , te u uzorku 24 ispitanika je dalo odgovor manji od 2,5 a preostalih 4 je dalo odgovor veći od 2,5.

Tablica 34: Rezultati Wilcoxon testa medijana s obzirom na pitanje „u kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja?“

	U kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja - 2,5
Z	-3,771 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,000

Izvor: Obrada autora.

Wilcoxonov test o nepoznatom medijanu je pokazao da je medijan osnovnog skupa statistički značajno manji ($p \approx 0 < 0,05$) od pretpostavljene vrijednosti 2,5 što znači da u osnovnom skupu više od 50 % vlasnika malo ili nimalo poznaje pojam poreznog planiranja.

Tablica 35: Medijan poduzeća s obzirom na pitanje o učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika:

N	Medijan
28	1,50

Izvor: Obrada autora.

Ispitanici su na pitanje koliko je kriza utjecala na poslovanje poduzeća mogli odgovoriti najnižom ocjenom jedan (nikada) do najviše ocjene pet (kontinuirano). U promatranom uzorku medijan iznosi 1,5 , što znači da od ispitanih 28 vlasnika poduzeća njih 50 % nikada nisu koristili usluge poreznog savjetnika.

Tablica 36: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na pitanje o učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika – WilcoxonSignedRanks Test

	N	Prosječni rang	Zbroj rangova
Manji od testirane vrijednosti	21	15,17	318,50
Veći od testirane vrijednosti	7	12,50	87,50
Jednaki testiranoj vrijednosti	0		
Total	28		

Izvor: Obrada autora.

Medijan osnovnog skupa je testiran u odnosu na pretpostavljenu vrijednost 2,5 , te u uzorku 21 ispitanika je dalo odgovor manji od 2,5 a preostalih 7 je dalo odgovor veći od 2,5.

Tablica 37: Rezultati Wilcoxon testa medijana s obzirom na pitanje o učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika

	Učestalost korištenja usluga poreznog savjetnika - 2,5
Z	-2,696 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,007

Izvor: Obrada autora.

Wilcoxonov test o nepoznatom medijanu je pokazao da je medijan osnovnog skupa statistički značajno manji ($p=0,007 < 0,05$) od pretpostavljene vrijednosti 2,5 što znači da u osnovnom skupu više od 50 % vlasnika nikada ili rijetko koristi usluge poreznog savjetnika.

Tablica 38: Medijan poduzeća s obzirom na pitanje o poznavanju poreznog sustava

N	Medijan
28	2,00

Izvor: Obrada autora.

Ispitanici su na pitanje koliko dobro poznaju porezni sustav mogli odgovoriti najnižom ocjenom jedan (nimalo) do najviše ocjene tri (u potpunosti). U promatranom uzorku medijan iznosi 2,00 , što znači da od ispitanih 28 vlasnika poduzeća njih 50 % malo ili nimalo poznaju porezni sustav.

Tablica 39: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na pitanje o poznavanju poreznog sustava – WilcoxonSignedRanks Test

		N	Prosječni rang	Zbroj rangova
Poznavanje poreznog sustava - 2,5	Manji od testirane vrijednosti	27	14,50	391,50
	Veći od testirane vrijednosti	1	14,50	14,50
	Jednaki testiranoj vrijednosti	0		
	Total	28		

Izvor: Obrada autora.

Medijan osnovnog skupa je testiran u odnosu na pretpostavljenu vrijednost 2,5 , te u uzorku 27 ispitanika je dalo odgovor manji od 2,5 a preostalih 1 je dalo odgovor veći od 2,5.

Tablica 40: Rezultati Wilcoxon testa medijana s obzirom na pitanje o poznavanju poreznog sustava

	Poznavanje poreznog sustava - 2,5
Z	-4,914
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,000

Izvor: Obrada autora

Wilcoxonov test o nepoznatom medijanu je pokazao da je medijan osnovnog skupa statistički značajno manji ($p \approx 0 < 0,05$) od pretpostavljene vrijednosti 2,5 što znači da u osnovnom skupu više od 50 % vlasnika malo ili nimalo poznaju porezni sustav.

Provedeni testovi potvrđuju da se hipoteza H2 može prihvatiti jer je kod većine vlasnika poduzeća iz osnovnog skupa izražen nedostatak znanja za optimalno upravljanje porezima koje im porezni sustav nameće, a istodobno većina vlasnika poduzeća iz osnovnog skupa nikada ili rijetko koristi usluge poreznog savjetnika.

5. ZAKLJUČAK

Mala poduzeća u sektoru građevinarstva predstavljaju jako važan segment Hrvatskog gospodarstva. Prevladavaju u ukupnom broju građevinskih poduzeća, stoga je njihov utjecaj na blagostanje društva iznimno velik. Mala građevinska poduzeća imaju važnu ulogu u zadovoljavanju potreba okružja i pridonose rastu cjelokupne nacionalne ekonomije. Građevinarstvo predstavlja iznimno važnu djelatnost i zbog multiplikativnih učinaka na ostale gospodarske sektore. Određene studije su pokazale da novo radno mjesto u sektoru građevinarstva osigurava dva radna mjesta u drugim industrijama.

Početkom izbijanja recentne gospodarske krize, građevinski sektor bio je predimenzioniran u odnosu na gospodarsku snagu zemlje. Iz tog razloga je bio među najpogođenijim sektorima, te će za njegov povratak na razinu prije krize trebati godine (pod uvjetom da se nastavi uzlazna putanja kakvu ovaj sektor ima od „izlaska iz krize“). Hrvatska nije poduzimala pravovremene i učinkovite akcije koje bi bile usmjerene na pomoć sektoru građevinarstva, te su takvim okolnostima zabilježeni jako veliki gubitci. Stoga ne čudi da je prethodno postavljena hipoteza H_1 (Porezno opterećenje malih poduzeća u sektoru građevinarstva za vrijeme krize bilo je destimulativno i nije ostavljalo dovoljno prostora za poboljšanje poslovanja.) prihvaćena kao istinita. Mala građevinska poduzeća zauzela su glavnu ulogu jer su se pokazala kao otpornija od velikih. Upravo zahvaljujući njima sačuvan je veliki broj radnih mjesta. Također, zadnjih nekoliko godina traje trend povećanja broja malih građevinskih tvrtki, dok se broj velikih smanjio.

Porezi su prerasli u stalan, redovit i najznačajniji (prisilni) prihod koji se ubire od građana i pravnih osoba za financiranje brojnih i raznovrsnih rashoda iz nadležnosti države. Stoga je razumljivo da su poduzetnici nezadovoljni velikim zahtjevima porezne uprave, visokim poreznim stopama, brojnim procedurama koje otežavaju njihovo poslovanje. Kao što je dokazano u prethodnom dijelu rada, kod malih poduzetnika u sektoru građevinarstva izražen je nedostatak znanja za optimalno upravljanje poreznim sustavom i zbog toga bi se porezna politika trebala prilagoditi malim poduzećima, olakšati im poslovanje jer mala poduzeća imaju ekstremno važnu ulogu za cijelo gospodarstvo. S druge strane, postoji nezadovoljstvo

državnih službenika zbog neplaćanja i neizvršavanja obveza poreznih dužnika, zbog postojanja sive ekonomije.

Cjelokupna gospodarska klima u Republici Hrvatskoj bi se trebala promijeniti, a to je dugotrajan i složen proces. Mala građevinska poduzeća unatoč svojoj važnosti za cijelo gospodarstvo, još uvijek su poprilično nesigurna i nezaštićena od strane države. Brojne pravne odredbe su skrojene po mjeri velikih poduzeća, također i porezni sustav s aspekta malih poduzetnika je presložen. Mala poduzeća susreću se i sa čestim i iznenadnim promjenama zakona i visokim državnim nametima što ima izravne negativne učinke na ekonomske performanse poduzeća. Prema mišljenju mnogih poduzetnika česte promjene zakona i visoka porezna opterećenja predstavljaju jedno od osnovnih ograničenja za stabilan razvoj malih poduzeća. Stoga ne čudi da je među malim poduzetnicima općeprihvaćen stav da ih porezna uprava gleda kao neprijatelje, a ne kao nekog s kim bi trebali biti u simbiozi. Porezna politika bi se trebala više prilagoditi malim poduzećima. Također je prijeko potrebno formirati racionalniji sustav doprinosa, čime bi se zasigurno umanjio i postotak sive ekonomije u građevinskoj djelatnosti koja je tek započela svoje uspinjanje, nakon dugotrajne i teške gospodarske krize.

LITERATURA

- Bašić, I.; Porezni menadžment (Porezno planiranje I. i II. dio)
- Bistričić, A., Agatić, A., Trošić, N. (2011): *Značaj poslovanja malih i srednjih poduzeća u gospodarstvu Republike Hrvatske i gospodarstvima zemalja Europske unije*, Scientific Journal of Maritime Research, Vol.25, No.1, str. 145-158
- Dračić, I. (2012): *Poslovanje poduzeća i poduzetničko okruženje*, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Varaždin
- Funda, D. (2011.): Menadžment malog poduzeća
- Jelčić, B., Lončarić-Horvat, O., Šimović, J., Arbutina, H., Mijatović, N. (2008): *Financijsko pravo i financijska znanost*, Narodne novine d.d., Zagreb
- Kersan-Škabić, I., Banković, M. (2008): *Malo gospodarstvo u HR i ulazak u EU*, Ekonomska misao i praksa, Vol. 17, No.1, str. 57-76
- Kružić, D. i Buble M.: *Poduzetništvo – realnost sadašnjosti i izazov budućnosti*
Ministarstvo financija
- Nikolić, N. (1999): *Počela javnog financiranja*, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split
- Nikolić, N., Pečarić, M. (2007): *Osnove monetarne ekonomije*, Naklada Protuđer, Split
- Ramljak, B. (2009): *Stanje i perspektive razvoja financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Hrvatskoj*, Zbornik radova „Računovodstveno izvještavanje u RH i harmonizacija sa zahtjevima EU, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, str. 20
- Santini, G. (2015): *Porez na dodanu vrijednost – porez budućnosti*, Dnevno, (on-line članak), Zagreb
- Šimurina, N., Burgler, T.(2012): *Specifičnosti sustava oporezivanja dobiti poduzeća u Hrvatskoj i njihov utjecajna konkurentnost*, Ekonomski fakultet Zagreb i Ministarstvo financija - Porezna uprava Zagreb, str.101.
- Vidučić, Lj. (2012): *Mala i srednja poduzeća, Financijska politika i ekonomsko-financijski okvir podrške*, Ekonomski fakultet Split, Split
- Vidučić, Lj. (2006): *Financijski menadžment*, RRIF- plus d.o.o., Zagreb
Narodne novine

Izvori s interneta:

- Hrvatska gospodarska komora www.hgk.hr
Hrvatska obrtnička komora www.hok.hr

Porezna uprava www.porezna-uprava.hr

Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskj www.cep.hr

Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta www.mingo.hr

Institut za javne financije www.ijf.hr

Ekonomski institut Zagreb <https://www.eizg.hr/>

Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća (CEPOR) www.cep.hr

Portal Jutarnji list www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/mracna-strana-poreznog-sustava-otkrivamo-kako-porezi-ubijaju-hrvatske-poduzetnike/699892/

POPIS TABLICA

Tablica 1: Klasifikacija poduzetnika prema zakonu o poticanju malog i srednjeg poduzetništva.....	12
Tablica 2: Klasifikacija poduzetnika prema zakonu o računovodstvu.....	13
Tablica 3: Stavovi poduzetnika o financiranju bankovnim kreditima u Republici Hrvatskoj .	16
Tablica 4: Veličina poduzeća i zaposlenost, ukupan prihod i izvoz u 2014. i 2015. godini	18
Tablica 5: Prosječan broj zaposlenih i produktivnost u malim poduzećima od 2011. do 2015. Godine	18
Tablica 6: Vrijednost izvršenih građevinskih radova, broja zaposlenih i produktivnosti (razdoblje: 2003. – VI. 2017.).....	21
Tablica 7: 10 najvećih građevinskih tvrtki u Hrvatskoj	24
Tablica 8: Glavni pokazatelji građevinskog sektora	25
Tablica 9: Stopa poreza na dohodak i iznos dijela osnovice (u kunama)	38
Tablica 10: Porezne stope za prirez.....	39
Tablica 11: Razlika između poreznog planiranja, izbjegavanja poreza i porezne utaje.....	40
Tablica 12: Distribucija promatranih poduzeća prema broju zaposlenika	44
Tablica 13: Stupanj obrazovanja	45
Tablica 14: Distribucija poduzeća prema ukupnom prihodu u prethodnoj poslovnoj godini: .	46
Tablica 15 : Distribucija poduzeća prema pravnom obliku	47
Tablica 16: Distribucija poduzeća prema starosti	48
Tablica 17: Distribucija poduzeća prema pretežitom izvoru financiranja.	49
Tablica 18: Distribucija poduzeća prema učestalosti provođenja analize financijskih izvještaja.....	50
Tablica 19: Distribucija vlasnika poduzeća prema upoznatosti s pojmom poreznog planiranja	51
Tablica 20: Distribucija poduzeća prema učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika..	52
Tablica 21: Distribucija poduzeća prema korištenju metoda poreznog planiranja prilikom poslovanja.....	53
Tablica 22: Distribucija poduzeća prema korištenju računovodstvenih podataka prilikom poreznog planiranja.	54
Tablica 23: Distribucija poduzeća prema utjecaju financijske krize na njihovo poslovanje ...	55

Tablica 24: Distribucija poduzeća prema tvrdnji da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno.....	56
Tablica 25: Distribucija vlasnika poduzeća prema upravljanju porezima unutar poduzeća. ...	57
Tablica 26: Distribucija vlasnika poduzeća prema poznavanju poreznog sustava.	58
Tablica 27: Medijan poduzeća s obzirom na pitanje: Koliko je na poslovanje poduzeća utjecala nedavna financijska kriza.....	59
Tablica 28: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na pitanje „koliko je na poslovanje poduzeća utjecala nedavna financijska kriza“ – WilcoxonSignedRanks Test.....	60
Tablica 29: Medijan poduzeća s obzirom na tvrdnju „porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize je bilo destimulativno“	61
Tablica 30: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na tvrdnju „porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize je bilo destimulativno“ – WilcoxonSignedRanks Test.....	61
Tablica 31: Rezultati wilcoxon testa medijana s obzirom na tvrdnju „porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize je bilo destimulativno“	62
Tablica 32: Medijan poduzeća s obzirom na pitanje „u kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja?“	62
Tablica 33: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na pitanje „u kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja?“ – WilcoxonSignedRanks Test	63
Tablica 34: Rezultati Wilcoxon testa medijana s obzirom na pitanje „u kojoj ste mjeri upoznati s pojmom poreznog planiranja?“	63
Tablica 35: Medijan poduzeća s obzirom na pitanje o učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika:.....	64
Tablica 36: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na pitanje o učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika – WilcoxonSignedRanks Test.....	64
Tablica 37: Rezultati wilcoxon testa medijana s obzirom na pitanje o učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika	65
Tablica 38: Medijan poduzeća s obzirom na pitanje o poznavanju poreznog sustava.....	65
Tablica 39: Prosječni rang i zbroj rangova s obzirom na pitanje o poznavanju poreznog sustava – WilcoxonSignedRanks Test	66
Tablica 40: Rezultati Wilcoxon testa medijana s obzirom na pitanje o poznavanju poreznog sustava.	66

POPIS GRAFOVA

Graf 1: Vrijednost radova, broj tvrtki, bdp, udio graditeljstva u BDP-u, broj zaposlenih	22
Graf 2: Udio graditeljstva RH u BDP-u i BDV-u u posljednjem desetljeću	22
Graf 3: Broj zaposlenih osoba u građevinskom sektoru RH	25
Graf 4: Distribucija promatranih poduzeća prema broju zaposlenika.....	45
Graf 5: Distribucija vlasnika poduzeća prema stupnju obrazovanja:	46
Graf 6: Distribucija poduzeća prema ukupnom prihodu u prethodnoj poslovnoj godini.....	47
Graf 7: Distribucija poduzeća prema pravnom obliku.	48
Graf 8: Distribucija poduzeća prema starosti	49
Graf 9: Distribucija poduzeća prema pretežitom izvoru financiranja.	50
Graf 10: Distribucija poduzeća prema učestalosti provođenja analize finansijskih izvještaja.	51
Graf 11: Distribucija vlasnika poduzeća prema upoznatosti s pojmom poreznog planiranja ..	52
Graf 12: Distribucija poduzeća prema učestalosti korištenja usluga poreznog savjetnika	53
Graf 13: Distribucija poduzeća prema korištenju metoda poreznog planiranja prilikom poslovanja.....	54
Graf 14: Distribucija poduzeća prema korištenju računovodstvenih podataka prilikom poreznog planiranja	55
Graf 15: Distribucija poduzeća prema utjecaju finansijske krize na njihovo poslovanje	56
Graf 16: Distribucija poduzeća prema tvrdnji da je porezno opterećenje malih poduzeća za vrijeme krize bilo destimulativno.....	57
Graf 17: Distribucija vlasnika poduzeća prema upravljanju porezima unutar poduzeća.....	58
Graf 18: Distribucija vlasnika poduzeća prema poznavanju poreznog sustava	59

SAŽETAK

U ovom radu nastoje se proširiti spoznaje o životnom ciklusu malih poduzeća u sektoru građevinarstva, ali i povećati svijest o važnosti malih poduzeća za cijelo gospodarstvo Republike Hrvatske. Građevinarstvo predstavlja temeljni čimbenik razvoja gospodarstva, a mala poduzeća predstavljaju „lokomotivu“ razvoja nacionalne ekonomije. Mala građevinska poduzeća obveznici su plaćanja poreza, a kada se na porezno opterećenje nadoveže i nedavna gospodarska kriza njihov opstanak se dovodi u pitanje.

U teorijskom dijelu rada pobliže je definirana uloga i značaj malih poduzeća u sektoru građevinarstva kao i učinci poreznog sustava na malo poduzeće. Što se tiče empirijskog dijela, provedeno je istraživanje u obliku anketnog upitnika, a na temelju tih podataka analizirane su dvije hipoteze.

Istraživanjem je utvrđeno da je porezno opterećenje malih poduzeća u sektoru građevinarstva za vrijeme krize bilo destimulativno i da nije ostavljalo dovoljno prostora za poboljšanje poslovanja. U empirijskom dijelu rada također je ustanovljeno da je kod malih poduzeća u sektoru građevinarstva izražen nedostatak znanja za optimalno upravljanje poreznim sustavom.

Ključne riječi : građevinarstvo, mala poduzeća, porezi

SUMMARY

This thesis aims to expand the understanding of the life cycle of small businesses in the construction sector, as well as to raise awareness of the importance of small businesses for the entire economy of the Republic of Croatia. Construction sector is a fundamental factor for the development of the economy, and small businesses represent the "locomotive" for development of the national economy. Small construction companies are taxpayers, and when add on the existing tax burden the recent economic crisis their survival is questioned.

The theoretical part of the thesis defines the role and importance of small enterprises in the construction sector as well as the effects of the current tax system. As far as the empirical part is concerned, a survey was conducted in the form of a questionnaire, based on these data two hypotheses were analyzed.

The study found that the tax burden on small businesses in the construction sector during the crisis was discouraging and that it did not help to improve or save the business. In the empirical part of the thesis, it has also been founded that small enterprises in the construction sector are lacking knowledge of optimum tax system management.

Key words: construction, small businesses, taxes